

**UCHWAŁA NR XX/152/2016
RADY GMINY STOLNO**

z dnia 14 października 2016 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Stolno

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn.zm.) w związku z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 z późn.zm.) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji Gminy Stolno stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Stolno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy
Stolno


Halina Kołodziejek



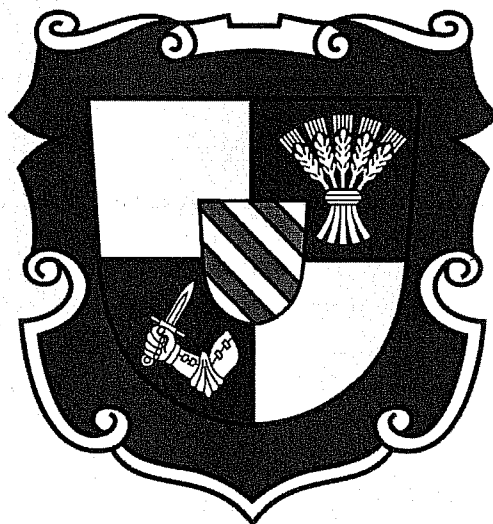
Załącznik do Uchwały Nr XX/152/2016

Rady Gminy Stolno

z dnia 14 października 2016 r.

Gminny Program Rewitalizacji

Gminy Stolno



Październik 2016 r.

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, overlapping loops and lines.

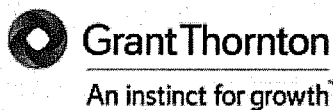
Zamawiający: **Gmina Stolno**

Stolno 112
86-212 Stolno
tel. 56 677 09 00

Wykonawcy: **Zespół do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Stolno w składzie:**

- Anna Bochen, Sekretarz Gminy Stolno – Koordynator Zespołu,
- Robert Dobek, pracownik ds. gospodarki nieruchomościami, ochrony danych osobowych i informatyzacji – sekretarz Zespołu,
- Beata Bigos, Skarbnik Gminy Stolno – członek Zespołu,
- Paweł Maliszewski, pracownik ds. infrastruktury i zagospodarowania przestrzennego – członek Zespołu,
- Joanna Sikora, pracownik GOPS w Stolnie – członek zespołu.

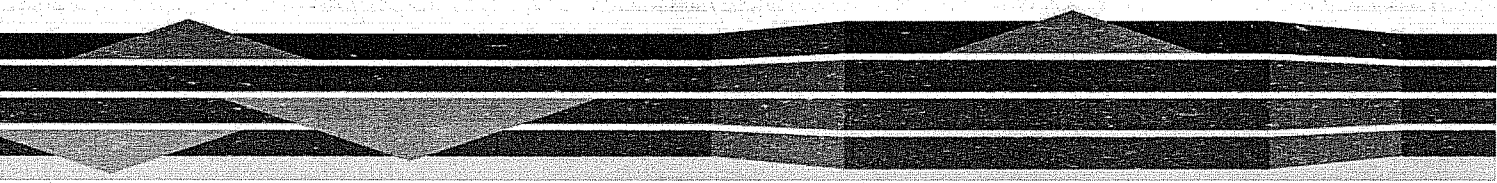
Dorfin Grant Thornton Frąckowiak sp. z o.o. sp. k.
ul. Głowackiego 20
87-100 Toruń



Spis treści

| | |
|--|----------|
| Spis treści | 3 |
| Wstęp | 4 |
| Rozdział 1. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi | 8 |
| 1.1. Powiązania z dokumentami krajowymi | 10 |
| 1.2. Powiązania z dokumentami regionalnymi | 12 |
| 1.3. Powiązania z dokumentami lokalnymi | 14 |
| Rozdział 2. Uproszczona diagnoza Gminy Stolno | 15 |
| Rozdział 3. Obszar zdegradowany gminy | 24 |
| 3.1. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej | 25 |
| 3.1.1. Miejscowości do 150 mieszkańców | 25 |
| 3.1.2. Miejscowości od 151 do 350 mieszkańców | 28 |
| 3.1.3. Miejscowości od 351 do 450 mieszkańców | 30 |
| 3.1.4. Miejscowości powyżej 451 mieszkańców | 32 |
| Podsumowanie analizy wskaźnikowej w sferze społecznej | 33 |
| 3.2. Analiza miejscowości, w których zidentyfikowano problemy społeczne pod kątem występowania w nich przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach | 34 |
| Podsumowanie analizy miejscowości pod kątem występowania w nich przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach | 35 |
| Rozdział 4. Obszar rewitalizacji w gminie Stolno | 37 |
| 4.1. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji | 38 |
| 4.2. Cele rewitalizacji | 40 |
| Rozdział 5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji | 44 |
| 5.1. Podobszar 1: Kłęczkowo | 45 |
| 5.2. Podobszar 2: Małe Czyste | 53 |
| Rozdział 6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji | 61 |
| Rozdział 7. Cele i kierunki działań | 64 |
| Rozdział 8. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych | 67 |
| Rozdział 9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji | 77 |
| Rozdział 10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji | 83 |
| Rozdział 11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych | 92 |
| Rozdział 12. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji | 97 |
| Rozdział 13. System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian | 102 |
| Rozdział 14. Wykaz niezbędnych zmian, ocen i opinii | 105 |
| Załączniki | 108 |
| Spis tabel | 117 |
| Spis wykresów | 118 |
| Spis schematów | 118 |
| Spis map | 119 |
| Spis zdjęć | 119 |

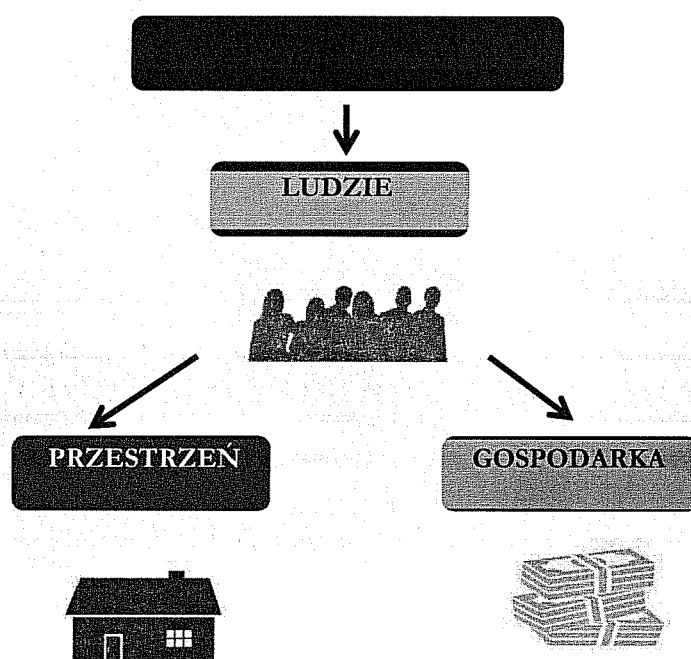
Wstęp



Rewitalizacja, czyli proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony jest na podstawie **programu rewitalizacji**. Jest to wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz infrastrukturalnej, którego celem jest wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego. Program jest podstawą do ubiegania się o środki na rewitalizację, m. in. z funduszy unijnych. Taką funkcję spełnia niniejszy Gminny Program Rewitalizacji Gminy Stolno.

Ramy prawne dla rewitalizacji w Polsce wyznacza ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku. Określa ona zasady oraz tryb przygotowania, koordynowania i tworzenia warunków do prowadzenia i oceny rewitalizacji. Zapisy ustawy porządkują dzisiejsze pojmowanie rewitalizacji rozumianej jako przedsięwzięcie całościowe, integrujące działania na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany.

Schemat 1. Proces rewitalizacji



Źródło: Opracowanie własne.

W perspektywie finansowej 2014-2020 rewitalizacja dotyczy zarówno **terenów miejskich, jak i wiejskich**. Głównym jej celem powinno być trwałe podniesienie **jakości życia** na obszarze zdegradowanym. Kierunki działań rewitalizacyjnych wyznacza Krajowa Polityka Miejska 2023, która wskazuje, że w obecnym okresie programowania 2014-2020 rewitalizacja nie może być postrzegana, tak jak do tej pory, jedynie jako remont, modernizacja czy odbudowa. Powinna ona **łączyć działania** w sposób kompleksowy, tak aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego, związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

Istotne jest, aby **projekty społeczne stanowiły punkt wyjścia i były nieodłącznym elementem procesów rewitalizacyjnych**. W obecnej perspektywie finansowej nie dopuszcza się realizacji tylko i wyłącznie wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które

nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Projekty te będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniająco do działań społecznych tzw. „miękkich”. Istotnym elementem procesu rewitalizacji jest **partycypacja społeczna**, obejmująca przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, poprzez których rozumie się mieszkańców gminy, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego.

Zarządzeniem Wójta Gminy Stolno z dnia 01 kwietnia 2016 r. został powołany Zespół do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Stolno, składający się z pracowników Urzędu Gminy. Do zadań zespołu, oprócz prac nad opracowaniem programu, należy również organizacja spotkań konsultacyjnych oraz spotkań Komitetu Rewitalizacji po jego powołaniu, a także upowszechnianie informacji oraz promocja dot. procedury związanej z opracowaniem GPR na każdym jej etapie wśród mieszkańców, radnych, sołtysów, osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, mieszkających na obszarach przeznaczonych do rewitalizacji.

Prowadzenie procesu rewitalizacji wiąże się z koniecznością wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji. Sposób wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w gminie Stolno przedstawia schemat nr 2. Wskazane obszary zostały wyznaczone Uchwałą Nr XVII/127/2016 Rady Gminy Stolno z dnia 24 czerwca 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2187 z dnia 29 czerwca 2016 r.

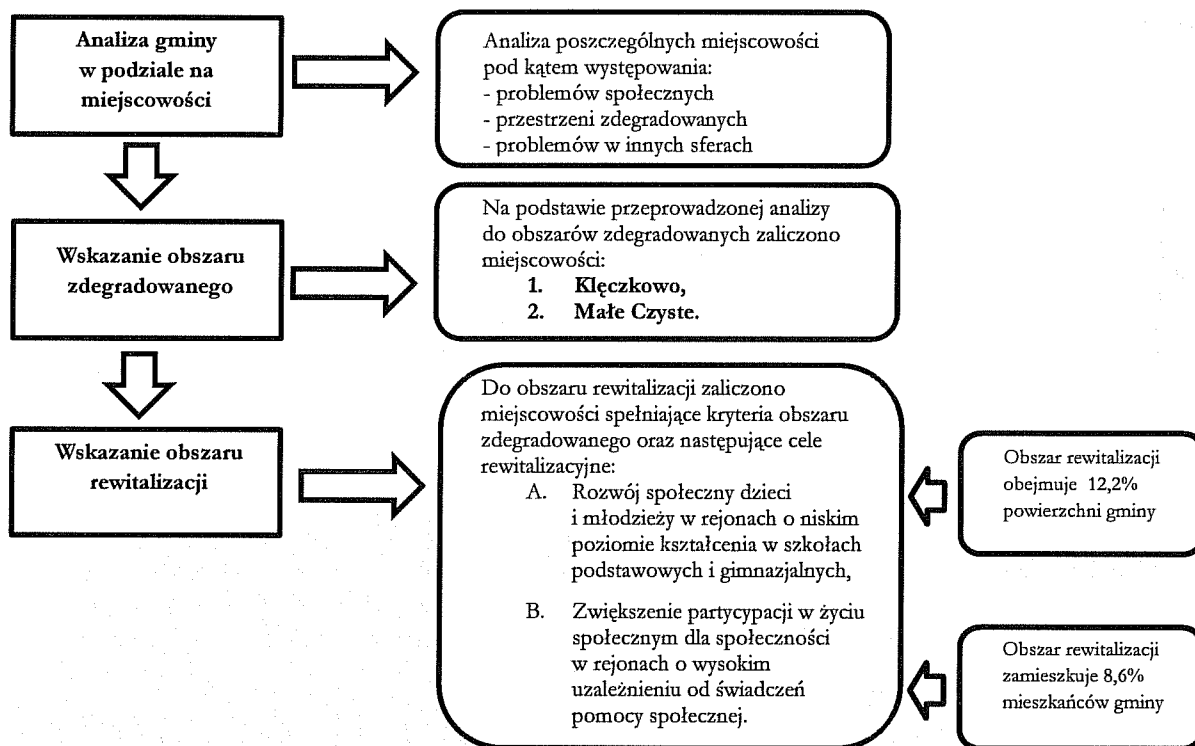
Obszarem zdegradowanym jest obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto występuje na nim co najmniej jedno z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar rewitalizacji wyznacza się jako całość lub część obszaru zdegradowanego i opracowuje dla niego gminny program rewitalizacji. Gmina Stolno planuje prowadzenie działań rewitalizacyjnych i chce pozyskać na ten cel środki unijne. W związku z tym konieczne było opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji, zawierającego w szczególności: szczegółową diagnozę obszaru zdegradowanego, cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji.

Opracowanie **diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Stolno** rozpoczyna działania związane z procesem rewitalizacji na obszarze gminy. Dla potrzeb niniejszego dokumentu przeprowadzono dokładną analizę sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej, która pozwoliła na zdiagnozowanie problemów i potencjałów występujących na poszczególnych obszarach. Zobjektywizowane metody i wskaźniki pozwoliły na wskazanie tych obszarów, które charakteryzuje szczególnie intensywna koncentracja szeregu niekorzystnych zjawisk, a w konsekwencji wyznaczenie obszarów zdegradowanych i obszarów do rewitalizacji.

Dla potrzeb niniejszego dokumentu przeprowadzono dokładną analizę sytuacji społeczno-gospodarczej, która pozwoliła na zdiagnozowanie problemów i potencjałów występujących na poszczególnych obszarach. Pozwoliło to na określenie kierunków rozwoju na najbliższe lata i zaplanowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które pozwolą na osiągnięcie postawionych celów.

Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze gminy Stolno



Źródło: Opracowanie własne.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Stolno charakteryzuje się następującymi cechami:

- Kompleksowością – gdyż ujmuje działania w sposób kompleksowy, tj. planuje realizację przedsięwzięć współfinansowanych z różnych środków (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz innych środków publicznych i prywatnych), tym samym nie pomija aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego. Program składa się z różnorodnych działań, które zapewniają, że zostanie osiągnięta kompleksowość interwencji.
- Koncentracją – ponieważ program koncentruje swoją interwencję na tych obszarach gminy, które są dotknięte koncentracją problemów oraz negatywnych zjawisk, a dodatkowo w części wiejskiej ogranicza się do obszarów faktycznie zamieszkiwanych.
- Komplementarnością projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych – pomiędzy zaplanowanymi projektami i przedsięwzięciami zachodzi efekt synergii w następujących wymiarach:
 - przestrzennym,
 - problemowym,
 - proceduralno-instytucjonalnym,
 - źródeł finansowania.
- Realizacją zasady partnerstwa i partycypacji – program został wypracowany we współpracy z lokalną społecznością. Konsultacje społeczne nie tylko towarzyszyły procesowi wyznaczenia obszaru rewitalizacji i przygotowaniu programu, ale też były jednym z elementów współtworzących program.

Rozdział 1. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

- 1.1. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami krajowymi**
- 1.2. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi**
- 1.3. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi**

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Stolno

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Stolno został opracowany zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji. Ponadto wykazuje on powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, które zostały wskazane na poniższym schemacie.

Schemat 3. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

| | | |
|---|---|--|
| Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia | Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020 – Plan województwa 2014-2020 | Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Stolno |
| Krajowa Polityka Miejska 2022 | Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020 | Analiza sytuacji i Strategia Rozwoju Gminy Stolno na lata 2014-2020 z perspektywą do 2023 roku |
| Polityka 2030 Unia dla nowoczesności Długookresowa strategia rozwoju kraju | Szczegółowy Opis Osi Priorytet Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 | Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Stolno na lata 2014-2024 |
| Mapa Ciągłego Rozwoju Kraju 2020 | Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 | Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2016-2023 dla obszaru Lokalnej Grupy Działania „Wistula i Jez. Gólczański – Rozwój przez Tradycję” |
| Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2014-2020 Regionalna Akcja Obszarowa Wzrost | założenia polityki województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020 | Program Aktywności Lokalnej Gminy Stolno na lata 2016-2020 z perspektywą do 2023 roku |
| Krajowy Plan Przyszłości 2022 Zagospodarowanie Kraju 2020 | Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Ekonomicznego Chelmińskiego | |
| Wdrożenie w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Regionalnego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 | Wdrożenie w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa w ramach środków finansowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 | |
| Wzrost w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa w ramach środków Europejskiego Funduszu Regionalnego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 | Wdrożenie w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa w ramach środków finansowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 | |
| Ustawa z dnia 9 października 2014 r. o rewitalizacji | Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Ekonomicznego Chelmińskiego na lata 2015-2025 | |

Źródło: Opracowanie własne

1.1. Powiązania z dokumentami krajowymi

| | Opis powiązań |
|---|---|
| Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia | Zapisy zawarte w Narodowym Planie Rewitalizacji definiują rewitalizację jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji. Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z powyższym celem. |
| Krajowa Polityka Miejska 2023 | Polityka miejska jest adresowana do wszystkich polskich miast i ich obszarów funkcjonalnych. Wyznacza ona kierunki działań rewitalizacyjnych i wskazuje, że najbardziej zaawansowanym procesem przemian jest kompleksowa rewitalizacja, realizowana na obszarach zdegradowanych, odnosząca się do konkretnego, wyznaczonego w oparciu o obiektywne kryteria, terytorium i łącząca wysiłki różnych podmiotów, których suma ma spowodować trwałe ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru, zwiększenie jego atrakcyjności dla mieszkańców i przedsiębiorców oraz poprawę jakości życia. W ten sposób należy wypracować przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i powstające we współpracy z lokalną społecznością. Gminny Program Rewitalizacji wykazuje spójność z opisanymi wyżej kierunkami działań. |
| Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju | Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju to dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z następującymi celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, ▪ Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, ▪ Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, ▪ Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju. |
| Strategia Rozwoju Kraju 2020 | Dokument wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania obejmują trzy obszary: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjną gospodarkę oraz spójność społeczną i terytorialną. Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące obszary i cele: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego, ▪ Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego, ▪ Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych. |
| Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary | Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 to kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny, odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim. Głównym celem dokumentu jest efektywne wykorzystywanie specyficznych |

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Stolno

| | Opis powiązań |
|--|--|
| Wiejskie | regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Gminny Program Rewitalizacji jest spójny z Celem 2 Strategii: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”). |
| Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 | Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Został on stworzony w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania jego przestrzeni. Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, które pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa. Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z następującymi celami określonymi w dokumencie: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów, ▪ Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski, ▪ Przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego. |
| Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 | Wytyczne służą zapewnieniu niezbędnego poziomu koordynacji działań podejmowanych w całym kraju z wykorzystaniem środków EFS w Celu Tematycznym (CT) 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją. Wyznaczają jednolite warunki i procedury wdrażania wsparcia w celu zapewnienia jednolitych standardów usług oferowanych przy udziale środków EFS osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz innym adresatom wsparcia w CT 9. Gminny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. |
| Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 | Celem opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju Wytycznych jest ujednoczenie warunków i procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele i procesy rewitalizacji. Wytyczne określają, jak należy rozumieć pojęcie rewitalizacji w odniesieniu do działań współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS w perspektywie finansowej 2014-2020, wskazują instrumenty realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz zapewniają ich spójność oraz kompleksowość. Gminny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. |
| Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji | Ustawa określa zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Gminny Program Rewitalizacji został przygotowany zgodnie z zapisami ustawy, która stanowi główną podstawę prawną do jego opracowania. |

Źródło: *Opracowanie własne*

1.2. Powiązania z dokumentami regionalnymi

| | Opis powiązań |
|---|---|
| Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ | <p>Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego aktywizacja społeczno-gospodarcza na poziomie lokalnym jest jednym z najważniejszych założeń polityki rozwoju województwa. Świadczą o tym następujące cele strategiczne, z którymi zgodność wykazuje program rewitalizacji: nowoczesne społeczeństwo, modernizacja przestrzeni wsi i miast, konkurencyjna gospodarka oraz kierunki działań: rozbudzanie aktywności obywatelskiej i społecznej, chęci do współpracy, prowadzenia działań edukacyjnych, zachęcania do szerokiego otwarcia na świat oraz dążeń do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich i miast. Priorytet modernizacja przestrzeni miast i wsi zakłada dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego.</p> <p>Niniejszy Program swoją tematyką i założonymi celami wpisuje się w zidentyfikowane w Strategii kierunki rozwoju.</p> |
| Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 | <p>Zgodnie z zapisami RPO, rewitalizacja społeczno-gospodarcza, a także fizyczna obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9d „Inwestycje dokonywane w kontekście strategii na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”, którego celem jest ożywienie społeczne i gospodarcze na obszarach objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju. W ramach tego priorytetu realizowana będzie odnowa społeczno-gospodarcza polegająca na rewitalizacji miejscowości wiejskich, co powinno przyczynić się do uruchomienia uśpionych potencjałów społecznych, które przyczynią się do aktywizacji społecznej i zawodowej społeczności lokalnych.</p> <p>Ponadto niniejszy Program jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9vi „Strategie rozwoju lokalnego kierowane przez społeczność”, którego celem jest wzrost aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców objętych Lokalnymi Strategiami Rozwoju.</p> |
| Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 | <p>Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na obszarach wiejskich będą wspierane przede wszystkim w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Działania 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (działania infrastrukturalne), ▪ Działania 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych Lokalną Strategią Rozwoju (działania społeczne). <p>W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji zaplanowane są przedsięwzięcia wpisujące się w powyższe działania.</p> |
| Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 | <p>Misją wskazaną w Strategii Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego jest tworzenie warunków dla rozwoju aktywności i samodzielności mieszkańców w życiu społecznym.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu, ▪ Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych, ▪ Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym. |

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Stolno

| | Opis powiązań |
|--|---|
| <p>Założenia polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020</p> | <p>W dokumencie określono cztery poziomy planowania i wdrażania polityki terytorialnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poziom wojewódzki – obejmuje miasta Toruń i Bydgoszcz oraz ich obszar funkcjonalny, ▪ Poziom regionalny i subregionalny - obejmuje miasta Włocławek, Grudziądz i Inowrocław wraz z ich obszarami funkcjonalnymi, ▪ Poziom ponadlokalny (powiatowy) – obejmuje miasta powiatowe i ich obszary funkcjonalne (ORSG), ▪ Poziom lokalny – rozwój w ramach idei rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lokalną (RLKS). Poziom ten obejmuje gminy wiejskie oraz miasta nie będące stolicami powiatów (lokalne centra rozwoju). <p>Gmina Stolno objęta jest poziomem ponadlokalnym i lokalnym polityki terytorialnej.</p> <p>W Założeniach polityki terytorialnej przyjęto, że w zakresie regionalnej polityki rozwoju obszarów wiejskich konieczna jest ich aktywizacja społeczno-gospodarcza poprzez stymulowanie rozwoju społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości lokalnej. Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się we wskazane założenia.</p> |
| <p>Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno Gospodarczego Powiatu Chełmińskiego</p> | <p>W Strategii ORSG wskazano wstępnie obszary problemowe w poszczególnych gminach wymagające rewitalizacji. W Gminie Stolno jako taki obszar wyznaczono miejscowości Kłęczkowo i Małe Czyste. Wśród strategicznych celów Strategii ORSG należy wskazać:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wsparcie i aktywizacja osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, ▪ Wysoki poziom usług społecznych, ▪ Rozwój infrastruktury technicznej. <p>Niniejszy program wpisuje się w powyższe i stanowi uszczegółowienie zapisów Strategii ORSG.</p> |
| <p>Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p> | <p>Zasady regionalne definiują pojęcia związane z rewitalizacją oraz określają sposób tworzenia programu rewitalizacji, w tym zwłaszcza zasady jego opracowywania w nowej perspektywie finansowej: kompleksowości, komplementarności, koncentracji, partnerstwa i partycypacji. Wskazują również: sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, obligatoryjne elementy programu rewitalizacji oraz oczekiwane efekty procesów rewitalizacji, prowadzonych w województwie kujawsko-pomorskim.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji został opracowany w oparciu o Zasady regionalne i wykazuje zgodność z regułami opracowania programów rewitalizacji zawartymi w dokumencie.</p> |
| <p>Strategia Rozwoju Powiatu Chełmińskiego na lata 2015 - 2025</p> | <p>Strategia Rozwoju Powiatu określa cele strategiczne i operacyjne w następujących obszarach priorytetowych: sfera społeczna, sfera gospodarcza, sfera techniczna. Program rewitalizacji wpisuje we wszystkie wskazane cele, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zapewnione mieszkańcom Powiatu Chełmińskiego atrakcyjnych warunków do życia, ▪ Konkurencyjny i rozwinięty gospodarczo Powiat Chełmiński, ▪ Nowoczesna i przyjazna środowisku infrastruktura techniczna, ▪ Sprawny i partnerski system realizacji zadań w Powiecie Chełmińskim. |

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Powiązania z dokumentami lokalnymi

| | Opis powiązań |
|---|--|
| <p>Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Stolno</p> | <p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Stolno określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego, stanowi podstawowe narzędzie umożliwiające spełnianie zadań własnych gminy w zakresie ładu przestrzennego, komunikacji i infrastruktury technicznej. Przyjęte w Studium kierunki rozwoju powinny prowadzić do określenia potencjalnych możliwości wykorzystania przestrzeni oraz niezbędnych z punktu widzenia realizacji celów zmian zagospodarowania przestrzennego. Gminny Program Rewitalizacji został opracowany w oparciu o zapisy Studium i nie narusza jego postanowień.</p> |
| <p>Aktualizacja strategii Rozwoju Gminy Stolno na lata 2011-2020 z perspektywą do 2023 roku</p> | <p>Gminny Program Rewitalizacji jest spójny z poniższymi celem strategicznym Strategii Rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost aktywności społeczno-gospodarczej, realizowany poprzez cele operacyjne: ograniczenie bezrobocia, zmniejszanie zjawisk patologii, wzrost inicjatyw i integracja oraz aktywizacja społeczna <p>Program wpisuje się w planowane do realizacji projekty zawarte w GPR.</p> |
| <p>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stolno na lata 2014-2024</p> | <p>Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się w cele ogólne wskazane w Strategii:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Przeciwdziałanie bezrobociu ▪ Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin ▪ Poprawa warunków społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej ▪ Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i łagodzenie jego skutków ▪ Zahamowanie zjawiska uzależnienia od alkoholu i narkotyków oraz łagodzenie jego skutków ▪ Zapewnienie wsparcia dla osób starszych i ich aktywizacja |
| <p>Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2016-2023 dla obszaru Lokalnej Grupy Działania „Vistula-Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję”</p> | <p>Gmina Stolno jest jedną z dziesięciu gmin wchodzących w skład Lokalnej Grupy Działania „Vistula-Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję”. Gminny Program Rewitalizacji stanowi uszczegółowienie kwestii dotyczących rewitalizacji poruszanych w LSR i wpisuje się w następujące cele ogólne i szczegółowe LSR:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Cel ogólny 1. Poprawa atrakcyjności obszaru LSR do 2022 r.: <ul style="list-style-type: none"> a) Poprawa standardu infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej i drogowej oraz rewitalizacja i poprawa estetyki przestrzeni publicznej na obszarze LSR do 2022 roku, ▪ Cel ogólny 2. Wzmocnienie kapitału społecznego, wzrost aktywizacji społecznozawodowej, włączenie społeczne, animacja i aktywizacja mieszkańców obszaru LSR oraz promocja obszaru do 2022: <ul style="list-style-type: none"> a) Aktywizacja społeczno – zawodowa i włączenie społeczne mieszkańców obszaru LSR do 2022 roku. |
| <p>Program Aktywności Lokalnej Gminy Stolno na lata 2016-2020 z perspektywą do 2023 roku</p> | <p>Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się w cele wskazane w PAL:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inicjowanie działań środowiskowych, opartych na współpracy lokalnych instytucji i społeczności lokalnych, - podejmowanie działań z zakresu edukacji społecznej i obywatelskiej, - prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym i integracyjnym, - zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych, w szczególności u osób pozostających poza rynkiem pracy, - zapobieganie marginalizacji osób i rodzin poprzez wyrównywanie szans grup marginalizowanych, m.in. osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, osób starszych, osób objętych Gminnym Programem Rewitalizacji, - zwiększenie wiedzy na temat potrzeb i problemów grup i społeczności, - zmniejszanie obszarów wykluczenia społecznego, - promowanie postaw prospołecznych. |

Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział 2. Uproszczona diagnoza Gminy Stolno

2.1. Położenie geograficzne i podział administracyjny

2.2. Sfera społeczna

2.3. Sfera gospodarcza

2.4. Sfera środowiskowa

2.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

2.6. Infrastruktura społeczna



Położenie geograficzne i podział administracyjny

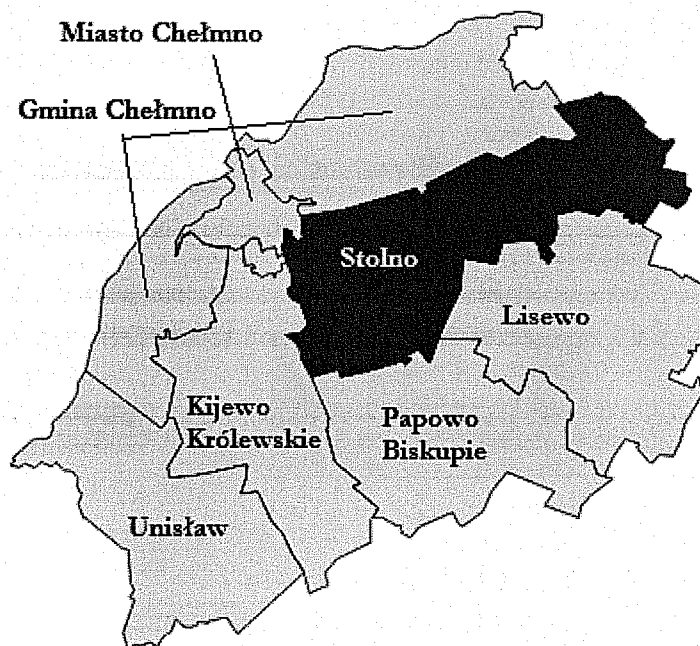
Gmina Stolno leży w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego na terenie historycznej Ziemi Chełmińskiej na zachodnich krańcach Pojezierza Chełmińskiego. Jest jedną z gmin wiejskich wchodzących w skład powiatu chełmińskiego. Obszar gminy zajmuje 9 843 ha.

Gmina od północy graniczy z miejską Chełmno i z wiejską gminą Chełmno, od południa z gminami Lisewo i Papowo Biskupie a od zachodu z Kijewem Królewskim (gminy powiatu chełmińskiego). Od wschodu Stolno sąsiaduje z gminami Grudziądz (powiat grudziądzki) i Płużnica (powiat wąbrzeski).

Struktura administracyjna obejmuje 20 miejscowości położonych w 13 sołectwach:

- | | | |
|----------------|--------------|-----------------|
| 1. Cepno | 6. Paparzyn | 10. Sarnowo |
| 2. Gorzuchowo | 7. Pilewice | 11. Stolno |
| 3. Grubno | 8. Robakowo | 12. Trzebiełuch |
| 4. Małe Czyste | 9. Rybieniec | 13. Wabcz |
| 5. Obory | | |

Mapa 1. Położenie Gminy Stolno na tle powiatu chełmińskiego

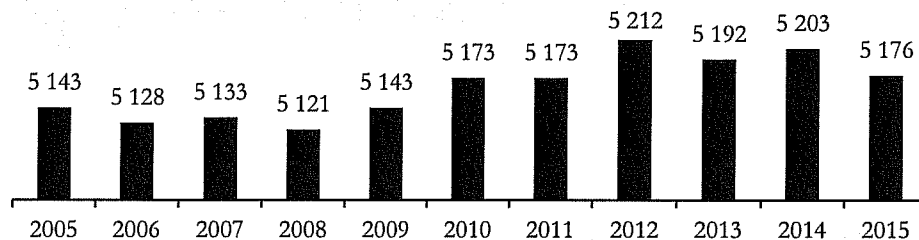


Źródło: Opracowanie własne

Sfera społeczna

W 2015 r. gminę Stolno zamieszkiwało 5 176 osób (z czego 50,1% stanowili mężczyźni), a średnia gęstość zaludnienia obszaru wynosiła 53 os./km². Na przestrzeni ostatnich 10 lat liczba mieszkańców ulegała wahaniom – od 5 143 osób w 2005 r. do 5 176 osób w 2015 r. (wzrost o 33 osoby, tj., 0,6%).

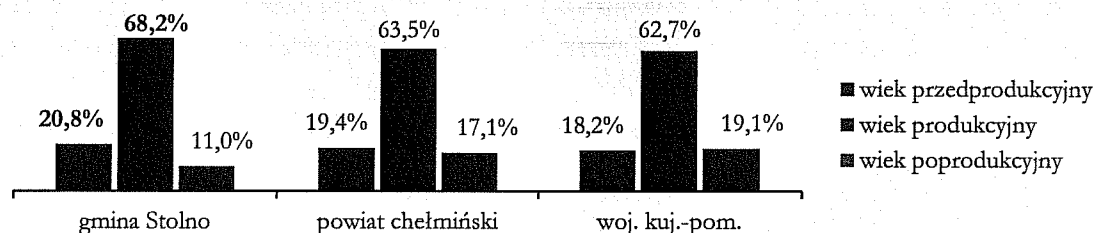
Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Stolno (2005-2015)



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Stolno i BDL GUS

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na obszarze gminy wynosi zaledwie 11%, podczas gdy w całym powiecie chełmińskim osoby starsze stanowią 17,10% społeczeństwa, a w województwie 19,10%. Natomiast udział osób w wieku przedprodukcyjnym wynosi w gminie 20,8%. Trendy demograficzne panujące w gminie są więc **bardzo korzystne** na tle powiatu i województwa. Mimo obecnie korzystnych zjawisk demograficznych, spadająca liczba urodzeń i wydłużanie się przeciętnego trwania życia będzie powodować, że liczba osób starszych wzrośnie, a wraz z tym zwiększy się także zapotrzebowanie na usługi socjalne, opiekuńcze i inne dedykowane seniorom. Obecnie na terenie gminy brak placówek zajmujących się dzienną lub całodobową opieką, nie ma również organizacji zajmujących się organizowaniem czasu wolnego seniorów.

Wykres 2. Struktura demograficzna w 2015 r.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Stolno i BDL GUS

Na koniec 2015 r. w gminie zarejestrowanych było **360 osób bezrobotnych**. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na obszarze Gminy wynosi 10,2% i jest o 0,8 p.p. wyższy niż w powiecie i 2 p.p. wyższy niż w województwie. Stosunek osób pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym to 4,0%, natomiast udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na obszarze gminy wynosi 24,7%.

Wykres 3. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Chełmnie

Charakterystycznym wyznacznikiem położenia ekonomicznego mieszkańców gminy jest skala świadczonej pomocy społecznej. W 2015 roku na terenie gminy z pomocy społecznej korzystało 729 osób w 178 rodzinach – o 5,2% mniej niż w 2014 r.

Wykres 4. Odsetek korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem

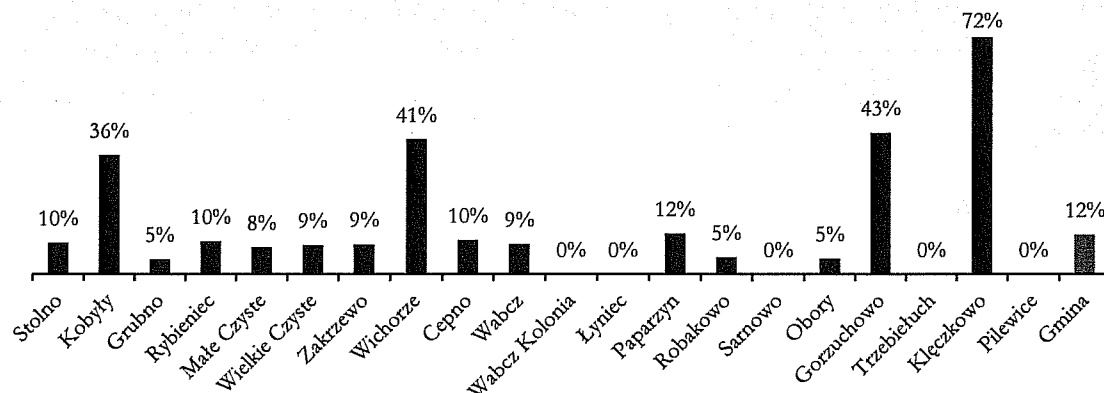


Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Oceny Zasobów Pomocy Społecznej w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2015 i 2014 oraz Urzędu Gminy Stolno.

Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności gminy wyniósł w badanym roku 14,0% i tym samym był w kolejnym roku wyższy niż w województwie (10,0%) i powiecie chełmińskim (12,4%). Wynika z tego, że natężenie korzystania z pomocy społecznej w gminie spada, zwłaszcza w odniesieniu do poziomu powiatu chełmińskiego, ale również województwa. Natomiast udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie gospodarstw domowych na terenie gminy w 2015 r. kształtował się na poziomie 14,0%.

Instytucją zajmującą się zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku na terenie Gminy jest Komenda Powiatowa Policji w Chełmnie. W 2015 r. na terenie gminy Stolno policja odnotowała 153 interwencje z powodu zakłócania miru domowego lub porządku publicznego. Stosunek tych interwencji względem ogółu gospodarstw domowych na terenie gminy wyniósł w 2015 r. 12%. W badanym roku na terenie gminy odnotowano jedynie dwa wykroczenia (także przestępstwa) wśród młodzieży w wieku 13-18 lat (w Rybieńcu i Paparzynie).

Wykres 5. Udział interwencji porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego w ogólnej liczbie gospodarstw domowych w danej miejscowości gminy Stolno



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Chełmnie i Urzędu Gminy Stolno.

Na terenie Gminy znajdują się następujące placówki oświatowe:

- Zespół Szkół Nr 1 w Stolnie (szkoła podstawowa i gimnazjum),
- Zespół Szkół Nr 2 w Robakowie (szkoła podstawowa i gimnazjum),
- Szkoła Podstawowa w Wabczu.

W czerwcu 2015 r. zakończyła działalność Szkoła Podstawowa w miejscowości Małe Czyste.

W Grubnie funkcjonuje szkoła średnia prowadzona przez Powiat Chełmiński – Zespół Szkół Centrum Kształcenia Praktycznego im. Ignacego Łyskowskiego (obejmuje: Liceum Ogólnokształcące, Technikum, Zasadniczą Szkołę Zawodową, Szkołę Policealną dla Dorosłych, Internat, Centrum Kształcenia Praktycznego).

Ponieważ na terenie gminy z wyjątkiem 3 oddziałów przedszkolnych brak placówek opieki przedszkolnej, przekłada się to na niski odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym - w 2014 r. było to 49,5% przy średniej dla obszarów wiejskich powiatu chełmińskiego wynoszącej 56,2% i województwa wynoszącej 52,3%¹.

Poza wymienionymi placówkami w Gminie nie działają inne podmioty zajmujące się podnoszeniem poziomu wykształcenia mieszkańców, jak np. świetlice środowiskowe czy uniwersytety trzeciego wieku.

Skuteczność kształcenia na poziomie podstawowym mierzona wynikami sprawdzianu szóstoklasistów i egzaminu gimnazjalnego jest niższa od poziomu województwa kujawsko-pomorskiego. W 2015 r. uczniowie osiągnęli najlepszy wynik na sprawdzianie szóstoklasistów (w porównaniu do lat poprzednich, ale był on niższy od średniej wojewódzkiej). Przeciętny wynik gminy z ostatnich 3 lat (2013-2015) wynoszący 55% był znacznie niższy od przeciętnego wyniku w województwie wynoszącego 62%. Badanie względnego wyniku (czyli stosunku wyniku uzyskanego w gminie na tle średniej wartości wojewódzkiej) pokazało, że w 2015 r. wynik ten był lepszy niż w dowolnym z 3 poprzedzających lat.

Tabela 1. Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów w latach 2012-2015

| | | | | | Przeciętny | Względny | Względny | Względny | Względny |
|--|-----|-----|-----|-----|------------|----------|----------|----------|----------|
| | 49% | 49% | 57% | 59% | 55% | 90% | 83% | 90% | 92% |
| | 55% | 59% | 63% | 64% | 62% | - | - | - | - |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE w Gdańsku

Również jakość kształcenia na poziomie gimnazjalnym mierzona przeciętnym wynikiem z lat 2013-2015 jest z **większości przedmiotów niższa niż w województwie**. Szczególnie w przypadku języka angielskiego przeciętny wynik jest niższy aż o 13 p.p. na egzaminie podstawowym i o 18 p.p. na egzaminie rozszerzonym. Jedynie przeciętne wyniki z historii i WOS kształtują się na tym samym poziomie.

¹ Na podstawie analizy „Wychowanie przedszkolne w województwie kujawsko-pomorskim 2015”, Biuro Analiz w Departamencie Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego WK-P w Toruniu.

² Dotyczy części I sprawdzianu, tj. języka polskiego i matematyki

Tabela 2. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w latach 2013-2015

| | | | | | | | | zecienny wynik z | |
|---------------------|-------------------------|------|------|------|------|------|------|------------------|------|
| | | 2013 | 2014 | 2015 | 2013 | 2014 | 2015 | Gmina | Woj. |
| Część humanistyczna | J. polski | 54% | 66% | 58% | 61% | 65% | 60% | 59% | 62% |
| | Historia i WOS | 53% | 59% | 64% | 56% | 58% | 62% | 59% | 59% |
| Część matematyczna | Matematyka | 44% | 41% | 44% | 46% | 45% | 47% | 43% | 46% |
| | Przedmioty przyrodnicze | 55% | 51% | 45% | 57% | 50% | 48% | 50% | 52% |
| Języki obce | J. angielski - podst. | 47% | 50% | 51% | 60% | 64% | 63% | 49% | 62% |
| | J. angielski - rozsz. | 21% | 24% | 29% | 43% | 42% | 44% | 25% | 43% |

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE w Gdańsku

Na terenie gminy Stolno działają następujące stowarzyszenia: Stowarzyszenie Inicjatywa Stolno, Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Gminny w Stolnie, Stowarzyszenie Lepsze Jutro z Gorzuchowa, jednostki OSP, grupy nieformalne, takie jak koła gospodyń wiejskich, osoby skupione wokół świetlic wiejskich, rady sołectkie, lokalni liderzy. Gmina Stolno jest członkiem Lokalnej Grupy Działania „Vistula-Terra Culmensis – Rozwój przez Tradycję”.

Niestety ta aktywność nie przekłada się na aktywność w życiu publicznym – średnia frekwencja w wyborach jest niższa niż np. w powiecie chełmińskim. Wyjątkiem były wybory samorządowe w 2014 r., kiedy frekwencja w gminie przekroczyła poziom powiatowy i wojewódzki.

Tabela 3. Frekwencja wyborcza w gminie Stolno

| | | owiat chełmiński | | |
|------------------------------------|--|------------------|--------|--------|
| w wyborach samorządowych w 2014 r. | | 49,18% | 45,25% | 44,75% |
| | | 12,91% | 14,40% | 15,36% |
| | | 40,88% | 41,11% | 48,96% |
| | | 47,46% | 48,19% | 55,34% |

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Sfera gospodarcza

Na ogólną powierzchnię 9 852 ha użytki rolne stanowią 79,4%, co powoduje, że główną gałąź gospodarki gminy stanowi rolnictwo. Wysoka jakość gleb predestynuje gminę do rozwoju produkcji roślinnej. Na terenie gminy znajdują się gleby czarne właściwe oraz brunatne uzupełnione częściowo glebami płowymi i brunatnymi zdegradowanymi, powstałymi z piasków gliniastych mocnych, pyłów zwykłych i piasków gliniastych. Regiony glebowo-rolnicze występujące na terenie gminy to:

- Region Chełmżyński – przeważający na terenie gminy,
- Region Dolnej Wisły – w północnym i wschodnim fragmencie terenu gminy,
- Region Radzyński – w południowo-wschodnim fragmencie gminy.

Według danych za 2015 r. w gminie działało ogółem 305 firm, a 225 osób fizycznych prowadziło działalność gospodarczą³. Wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w stosunku do 2005 r. wyniósł 224%. Jednak poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 r.

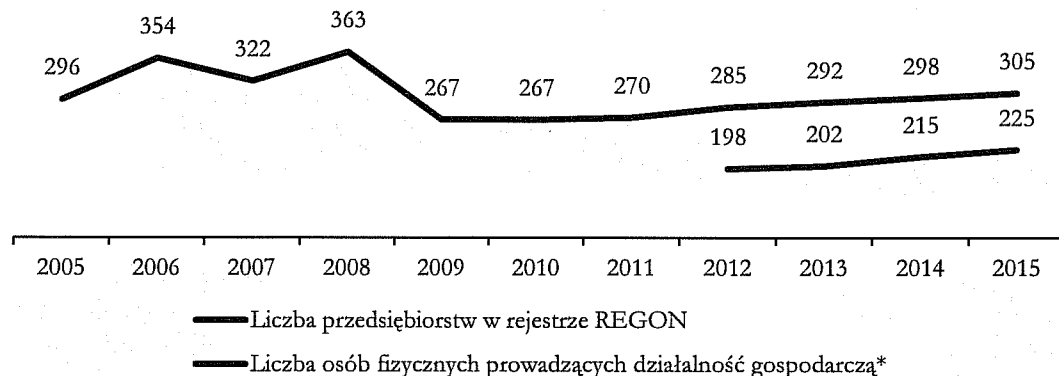
³ Dane GUS BDL.

wynosił 2,6⁴ i był znacząco niższy niż w powiecie chełmińskim (8,0) i województwie kujawsko-pomorskim (10,8). Na terenie gminy brak dużych zakładów pracy.

W rejestrze REGON w 2015 r. dominowały podmioty gospodarcze z takich branż jak: rolnictwo, handel hurtowy i detaliczny, budownictwo, obsługa ruchu turystycznego oraz przetwórstwo przemysłowe.

Na terenie gminy, w miejscowości Grubno, działa przedsiębiorstwo produkujące łóżka medyczne, należący do grupy STIEGELMEYER. Zakład zatrudnia 200-250 pracowników.

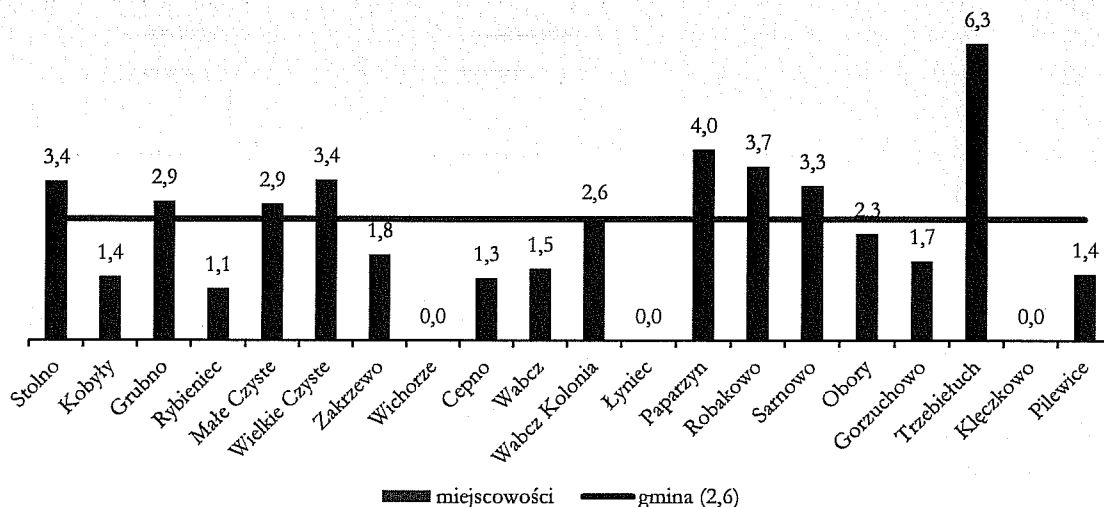
Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Stolno



* Dane dostępne od 2012 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 4. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 r.



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Stolno.

Sfera środowiskowa

79,4% ogólnej powierzchni gminy stanowią użytki rolne, pozostałe 13,4% to obszary leśne. Łączny udział terenów rolnych i zielonych (w tym użytków ekologicznych) w całkowitej powierzchni gminy wynosi 94%. Ochroną prawną są objęte tereny o powierzchni 3127,20 ha, co stanowi 31,7% powierzchni gminy. Ważnym zasobem występującym na jej terenie jest również 9 jezior.

⁴ Dane gminy Stolno.

Na terenie gminy Stolno zlokalizowane są poniżej przedstawione obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody:

- **Chełmiński Park Krajobrazowy**, utworzony na mocy rozporządzenia nr 11/98 Wojewody Toruńskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie utworzenia Chełmińskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Toruńskiego nr 16, poz. 89 z dnia 29 maja 1998 r.),
- **Obszar Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędzowej Doliny Wisły** utworzony na mocy rozporządzenia nr 21/1992 Wojewody Toruńskiego z dnia 10 grudnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu w województwie toruńskim oraz reorganizacji zarządzenia parkami krajobrazowymi i obszarami chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Tor. Nr 27, poz. 178),
- **37 pomników przyrody**,
- **13 użytków ekologicznych**⁵.

Stan jakości powietrza na terenie gminy Stolno kształtowany jest głównie przez:

- **rozproszone źródła ciepła** (lokalne kotłownie dla zabudowy wielorodzinnej, i usług publicznych oraz indywidualne kotłownie dla zabudowy jednorodzinnej),
- komunikację samochodową.

Głównymi zanieczyszczeniami powietrza są dwutlenek siarki, dwutlenek azotu oraz pyły. Na terenie gminy brak jest scentralizowanego systemu ogrzewania, a liczba budynków podłączonych do lokalnych kotłowni jest niewielka. Brak gazyfikacji powoduje, że większość gospodarstw domowych jest ogrzewana z wykorzystaniem węgla i miału węglowego. Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii i biomasy stanowi niewielki udział w ogólnym zapotrzebowaniu energetycznym. Gmina nie należy do obszaru gdzie zanieczyszczenie powietrza jest duże i w związku z tym nie ma opracowanego odrębnego „Programu ochrony powietrza”⁶.

Innym zagadnieniem problematycznym związanym z ochroną środowiska jest obecność na terenie gminy wyrobów zawierających azbest. W Polsce zakazano wprowadzania, obrotu i produkcji wyrobów zawierających azbest, a sam azbest wpisano do wykazu niebezpiecznych substancji chemicznych stanowiącego załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 21 sierpnia 1997 r. w sprawie substancji chemicznych stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia (Dz. U. Nr 105, poz. 671). Według Programu usuwania wyrobów azbestowych dla gminy Stolno na lata 2014-2032 do usunięcia pozostaje jeszcze 1 667 739 kg wyrobów azbestowych, wszystkie u osób fizycznych. Najwięcej azbestu znajduje się w miejscowości Obory – ponad 212 744 kg. Brak wyrobów azbestowych do usunięcia odnotowano w miejscowości Wichorze.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Na terenie gminy Stolno znajduje się 123,31 km dróg gminnych i powiatowych. Ponad połowa (58,7 km) są to drogi o nawierzchni gruntowej. Pozostała część to drogi o nawierzchni twardej i twardej ulepszonej. Infrastruktura drogowa składa się z:

- dróg gminnych o długości 91,5 km, z czego 27% wymaga gruntownej modernizacji, a 26% bieżącego remontu⁷.
- dróg powiatowych o długości 31,81 km,
- dróg wojewódzkich DW 548 (relacji Stolno - Płachoty), DW 543 (Paparzyn - Tywola), DW 550 (Chełmno - Unisław)

⁵ Na podstawie danych Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody.

⁶ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Stolno na lata 2015-2020.

⁷ Strategia Rozwoju Powiatu Chełmińskiego na lata 2015 – 2025.

- dróg krajowych: nr 91 oraz nr 55.
- autostrady A1 przebiegającej przez północny kraniec gminy (jednak na terenie gminy nie ma żadnego zjazdu).

Na terenie gminy jest też 4,2 km ścieżek rowerowych.

Woda w gminie Stolno dostarczana jest do odbiorców z wodociągów grupowych wiejskich i ujęć indywidualnych, zlokalizowanych na poszczególnych działkach. Gmina zwodociągowana jest w 98%. Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie Gminy Stolno (według danych z UG Stolno) wynosi około 148 km. Na terenie gminy woda na cele bytowo-gospodarcze, ujmowana jest z 6 ujęć komunalnych o łącznej maksymalnej wydajności studni 2 500 tys. m³. Gminne ujęcia wody podziemnej znajdują się w: Stolnie, Robakowie, Cepnie i awaryjnie w Wichorzu, Trzebiełuchu i Małym Czystym. We wsiach Stolno, Robakowo, Trzebiełuch i Małe Czyste znajdują się hydrofornie.

Dużo mniejszy odsetek mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej - 36,8% mieszkańców gminy. Ścieki komunalne odbiera Wiejska Oczyszczalnia Ścieków w Stolnie, która oddana została do użytku w 1995 roku. W 2003 roku przeprowadzono jej modernizację. Przepustowość rzeczywista średnio dobowa oczyszczalni wynosi 400 m³/d, zaś średnia dobowa przepustowość potencjalna wynosi 530 m³/d. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest Struga Żaki.

Gmina pozbawiona jest zasilania z sieci gazowej. Ludność zaopatrywana jest w gaz poprzez sieć punktów dystrybucji butli. Przez gminę przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Grudziądz – Chełmno – Świecie oraz gazociąg wysokiego ciśnienia Chełmża – Chełmno – Świecie. Jednak ze względu na jego duże obciążenie i małą przepustowość, nie mogą one być wykorzystywane jako źródło zasilania gazowego na terenie gminy.

Przez obszar gminy przebiega linia elektroenergetyczna 110 kV relacji Lisewo-Grudziądz-Węgrowo. Źródłem zasilania w energię elektroenergetyczną średniego napięcia (linie 15 kV) są stacje transformatorowe zlokalizowane w Chełmnie i Grudziądzu.

Na infrastrukturę społeczną w Gminie składa się 12 świetlic wiejskich umiejscowionych w 13 sołectwach. Do 2015 r. tylko jedno sołectwo (Małe Czyste) nie posiada własnej świetlicy. Na terenie gminy działa jedna instytucja kultury tj. Gminna Biblioteka Publiczna. Księgozbiór placówki wynosi ponad 27 tys. woluminów. Placówka biblioteczna nie jest dostosowana do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Gmina Stolno nie posiada obecnie żadnej sali kinowej ani muzeum. Nie istnieją również na jej terenie żadne ośrodki i domy kultury ani kluby. Nie odbywają się również stałe imprezy artystyczne. Infrastrukturę sportowo-rekreacyjną tworzą na terenie gminy 4 boiska, 9 siłowni zewnętrznych, 19 placów zabaw. Pomocą społeczną zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stolnie.

W zasobach mieszkaniowych gminy w 2014 r. było 6 mieszkań socjalnych o łącznej powierzchni 135 m².

Rozdział 3. Obszar zdegradowany gminy⁸

3.1. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej

3.1.1. Miejscowości do 150 mieszkańców

3.1.2. Miejscowości od 151 do 350 mieszkańców

3.1.3. Miejscowości od 351 do 450 mieszkańców

3.1.4. Miejscowości powyżej 451 mieszkańców

Podsumowanie analizy wskaźnikowej w sferze społecznej

3.2. Analiza miejscowości pod kątem występowania w nich przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach

Podsumowanie analizy miejscowości pod kątem występowania w nich przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach

⁸ Przedstawione w poniższym rozdziale dane statystyczne dotyczą stanu na 31.12.2015 r.

Delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarze Gminy Stolno nastąpiła poprzez zbadanie wszystkich miejscowości pod kątem występowania stanu kryzysowego. Biorąc pod uwagę liczebność poszczególnych miejscowości podzielono je na 4 grupy:

- **Miejscowości do 150 mieszkańców:** Łyniec, Zakrzewo, Pilewice, Wabcz Kolonia, Kłęczkowo, Wichorze, Sarnowo, Wielkie Czyste, Kobyły;
- **Miejscowości od 151 do 350 mieszkańców:** Trzebiełuch, Obory, Gorzuchowo, Małe Czyste;
- **Miejscowości od 351 do 450 mieszkańców:** Rybieniec, Paparzyn, Robakowo;
- **Miejscowości powyżej 451 mieszkańców:** Cepno, Wabcz, Grubno, Stolno.

Każdą z grup zbadano innym zestawem wskaźników. Na tej podstawie do obszaru zdegradowanego zostały zaliczone te miejscowości, które spełniły jednocześnie 2 kryteria:

- Na terenie miejscowości występują co najmniej 2 problemy społeczne, a wskaźniki dla tych problemów przyjmują wartości mniej korzystane w porównaniu do średniej dla Gminy,
- Na terenie miejscowości występują przestrzenie zdegradowane lub negatywne zjawiska w przynajmniej jednej ze sfer (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub infrastrukturalnej).

3.1. Analiza wskaźnikowa w sferze społecznej

3.1.1. Miejscowości do 150 mieszkańców

Miejscowości liczące mniej niż 150 mieszkańców (Łyniec, Zakrzewo, Pilewice, Wabcz Kolonia, Kłęczkowo, Wichorze, Sarnowo, Wielkie Czyste i Kobyły) zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych trzema poniższymi wskaźnikami:

1. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze;
2. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze;
3. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.

Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane statystyczne, zebrane w poniższych tabelach.

Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 5. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym w miejscowościach gminy Stolno do 150 mieszkańców

| Miejscowość | Ludność ogółem | ś | Ludność | Ludność | ludności m względem ludności |
|----------------|----------------|-------------|-------------|------------|------------------------------|
| Łyniec | 17 | 5 | 11 | 1 | 9,1% |
| Zakrzewo | 55 | 15 | 33 | 7 | 21,2% |
| Pilewice | 71 | 19 | 43 | 9 | 20,9% |
| Wabcz Kolonia | 76 | 16 | 53 | 7 | 13,2% |
| Kłęczkowo | 100 | 25 | 60 | 15 | 25,0% |
| Wichorze | 105 | 30 | 70 | 5 | 7,1% |
| Sarnowo | 122 | 29 | 82 | 11 | 13,4% |
| Wielkie Czyste | 147 | 27 | 107 | 13 | 12,1% |
| Kobyły | 148 | 33 | 105 | 10 | 9,5% |
| Gmina | 5176 | 1078 | 3530 | 568 | 16,1% |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno.

Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych na danym obszarze

Tabela 6. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle bezrobotnych w miejscowościach gminy Stolno do 150 mieszkańców

| Miejscowość | | Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 24 m | Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle |
|----------------|------------|---|---|
| Łyniec | 0 | 0 | 0,0% |
| Zakrzewo | 3 | 0 | 0,0% |
| Pilewice | 4 | 0 | 0,0% |
| Wabcz Kolonia | b.d. | b.d. | b.d. |
| Kłęczkowo | 8 | 3 | 37,5% |
| Wichorze | 20 | 5 | 25,0% |
| Sarnowo | 16 | 3 | 18,8% |
| Wielkie Czyste | 12 | 5 | 41,7% |
| Kobyły | 15 | 2 | 13,3% |
| Gmina | 360 | 89 | 24,7% |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Chełmnie.

Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze**Tabela 7. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w miejscowościach gminy Stolno do 150 mieszkańców**

| Miejscowość | Liczba ludności ogółem | Liczba osób domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej | Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na |
|----------------|------------------------|--|--|
| Lyniec | 17 | 0 | 0,0% |
| Zakrzewo | 55 | 5 | 9,1% |
| Pilewice | 71 | 0 | 0,0% |
| Wabcz Kolonia | 76 | 0 | 0,0% |
| Kłęczkowo | 100 | 14 | 14,0% |
| Wichorze | 105 | 39 | 37,1% |
| Sarnowo | 122 | 13 | 10,7% |
| Wielkie Czyste | 147 | 14 | 9,5% |
| Kobyły | 148 | 20 | 13,5% |
| Gmina | 5176 | 515 | 9,9% |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stolnie.

Zestawienie wartości badanych wskaźników

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że koncentracja niekorzystnych czynników społecznych w tej grupie występuje w miejscowości **Kłęczkowo**.

Tabela 8. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w miejscowościach gminy Stolno do 150 mieszkańców

| Miejscowość | Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku | Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w ogóle | Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem |
|----------------|--|---|---|
| Lyniec | 9,1% | 0,0% | 0,0% |
| Zakrzewo | 21,2% | 0,0% | 9,1% |
| Pilewice | 20,9% | 0,0% | 0,0% |
| Wabcz Kolonia | 13,2% | b.d. | 0,0% |
| Kłęczkowo | 25,0% | 37,5% | 14,0% |
| Wichorze | 7,1% | 25,0% | 37,1% |
| Sarnowo | 13,4% | 18,8% | 10,7% |
| Wielkie Czyste | 12,1% | 41,7% | 9,5% |
| Kobyły | 9,5% | 13,3% | 13,5% |
| Gmina | 16,1% | 24,7% | 9,9% |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno, Powiatowego Urzędu Pracy w Chełmnie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stolnie.

3.1.2. Miejscowości od 151 do 350 mieszkańców

Miejscowości liczące od 151 do 350 mieszkańców (Trzebiełuch, Obory, Gorzuchowo, Małe Czyste) zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych trzema poniższymi wskaźnikami:

1. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze;
2. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze;
3. Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia.

Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane statystyczne, zebrane w poniższych tabelach.

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Tabela 9. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w miejscowościach gminy Stolno od 151 do 350 mieszkańców

| Miejscowość | Ludność ogółem | Ludność w wieku | Ludność | Ludność | Udział ludności w ludności ogółem |
|--------------|----------------|-----------------|-------------|------------|-----------------------------------|
| Trzebiełuch | 159 | 31 | 115 | 13 | 8,2% |
| Obory | 177 | 32 | 121 | 24 | 13,6% |
| Gorzuchowo | 178 | 39 | 127 | 12 | 6,7% |
| Małe Czyste | 346 | 66 | 228 | 52 | 15,0% |
| Gmina | 5176 | 1078 | 3530 | 568 | 11,0% |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno.

Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 10. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w miejscowościach gminy Stolno od 151 do 350 mieszkańców

| Miejscowość | | Liczba osób w wieku | Udział bezrobotnych w ludności |
|--------------|------------|---------------------|--------------------------------|
| Trzebiełuch | 9 | 115 | 7,8% |
| Obory | 7 | 121 | 5,8% |
| Gorzuchowo | 15 | 127 | 11,8% |
| Małe Czyste | 23 | 228 | 10,1% |
| Gmina | 360 | 3530 | 10,20% |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Chełmnie.

Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia**Tabela 11. Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym⁹⁹ w miejscowościach gminy Stolno od 151 do 350 mieszkańców**

| Miejscowość | Rejon obsługi szkoły | | | |
|---|----------------------|------------------|------------------|------------------|
| Trzebiełuch | SP Robakowo | 47,5 | 48,8 | 56,0 |
| Obory | SP Robakowo | 47,5 | 48,8 | 56,0 |
| Gorzuchowo | SP Robakowo | 47,5 | 48,8 | 56,0 |
| Małe Czyste | SP Stolno | 49,7 | 63,2 | 57,0 |
| Przeciętny wynik w woj. | - | 59 | 63 | 64 |
| Względny wynik (wynik szkoły na tle średniej wartości wojewódzkiej) | | | | |
| Miejscowość | Rejon obsługi szkoły | Względny wynik w | Względny wynik w | Względny wynik w |
| Trzebiełuch | SP Robakowo | 80,5 | 78,0 | 87,5 |
| Obory | SP Robakowo | 80,5 | 78,0 | 87,5 |
| Gorzuchowo | SP Robakowo | 80,5 | 78,0 | 87,5 |
| Małe Czyste | SP Stolno | 84,2 | 101,1 | 89,1 |

*Wynik sprawdzianu z języka polskiego i matematyki.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno.

Zestawienie wartości badanych wskaźników

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że koncentracja niekorzystnych czynników społecznych w tej grupie występuje w miejscowości **Małe Czyste**.

⁹⁹ Kryterium szczegółowe zaliczania szkoły podstawowej lub gimnazjum do placówek o niskim poziomie kształcenia:

- W przypadku szkoły podstawowej - względny wynik (czyli stosunek wyniku uzyskanego w danej szkole na tle średniej wartości wojewódzkiej) sprawdzianu szóstoklasistów w danym roku jest niższy od względnego wyniku w dowolnym z trzech poprzedzających lat.

Tabela 12. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w miejscowościach gminy Stolno od 151 do 350 mieszkańców.

| Miejscowość | Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze | Udział bezrobotnych ości w wieku | Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej kształcenia |
|-------------|--|----------------------------------|---|
| Trzebieluch | 8,2% | 7,8% | Względny wynik sprawdzianu szóstoklasistów w roku 2014/2015 był wyższy niż w poprzednich latach |
| | 13,6% | 5,8% | Względny wynik sprawdzianu szóstoklasistów w roku 2014/2015 był wyższy niż w poprzednich latach |
| | 6,7% | 11,8% | Względny wynik sprawdzianu szóstoklasistów w roku 2014/2015 był wyższy niż w poprzednich latach |
| Małe Czyste | 15,0% | 10,1% | Względny wynik sprawdzianu szóstoklasistów w roku 2014/2015 był niższy niż w roku 2013/2014 |
| | 11,0% | 10,2% | - |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Chełmnie.

3.1.3. Miejscowości od 351 do 450 mieszkańców

Miejscowości liczące od 351 do 450 mieszkańców (Rybieniec, Paparzyn, Robakowo) zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych trzema poniższymi wskaźnikami:

1. Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze
2. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze
3. Stosunek interwencji służb porządkowych (policji) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze.

Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane statystyczne, zebrane w poniższych tabelach.

Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze

Tabela 13. Udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem w miejscowościach gminy Stolno od 351 do 450 mieszkańców

| Miejscowość | domowych ogółem | – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej | Udział gospodarstw – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogółem na danym obszarze |
|--------------|-----------------|---|---|
| Rybieniec | 90 | 13 | 14,4% |
| Paparzyn | 97 | 11 | 11,3% |
| Robakowo | 97 | 9 | 9,3% |
| Gmina | 1273 | 178 | 14,0% |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno.

Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze

Tabela 14. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze w miejscowościach gminy Stolno od 351 do 450 mieszkańców

| Miejscowość | | na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny | Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej |
|--------------|-------------|---|--|
| Rybiec | 80 | 20 | 25,0% |
| Paparyn | 74 | 35 | 47,3% |
| Robakowo | 97 | 37 | 38,1% |
| Gmina | 1078 | 395 | 36,6% |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno.

Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze

Tabela 15. Stosunek interwencji służb porządkowych (policji) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych w miejscowościach gminy Stolno od 351 do 450 mieszkańców

| Miejscowość | domowych ogółem | porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego | ncji służb porządko z powodu zakłócania miru i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw |
|--------------|-----------------|---|--|
| Rybiec | 90 | 9 | 10,0% |
| Paparyn | 97 | 11 | 11,3% |
| Robakowo | 97 | 5 | 5,2% |
| Gmina | 1273 | 152 | 12,0% |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Chełmnie.

Zestawienie wartości badanych wskaźników

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że koncentracja niekorzystnych czynników społecznych w tej grupie występuje w miejscowości Paparyn.

Tabela 16. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w miejscowościach gminy Stolno od 351 do 450 mieszkańców

| Miejscowość | Udział gospodarstw – stałych beneficjentów środowisk pomocy społecznej w liczbie ogółem na danym obszarze | Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej | Stosunek interwencji służb porządkowych (policji) owodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu |
|-------------|---|--|--|
| | 14,4% | 25,0% | 10,0% |
| | 11,3% | 47,3% | 11,3% |
| | 9,3% | 38,1% | 5,2% |
| | 14,0% | 36,6% | 12,0% |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno oraz Komendy Powiatowej Policji w Chełmnie.

3.1.4. Miejscowości powyżej 451 mieszkańców

Miejscowości liczące powyżej 451 mieszkańców (Cepno, Wabcz, Grubno, Stolno) zostały zbadane pod kątem występowania problemów społecznych trzema poniższymi wskaźnikami:

1. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
2. Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
3. Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze

Do wyliczenia wartości wskaźników posłużyły dane statystyczne, zebrane w poniższych tabelach.

Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 17. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze w miejscowościach gminy Stolno powyżej 451 mieszkańców

| Miejscowość | Ludność w | | Udział bezrobotnych w ludności w wieku |
|--------------|-------------|------------|--|
| Cepno | 303 | 33 | 10,9% |
| Wabcz | 356 | 33 | 9,3% |
| Grubno | 437 | 38 | 8,7% |
| Stolno | 484 | 52 | 10,7% |
| Gmina | 3530 | 360 | 10,2% |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Chełmnie.

Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 18. Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze w miejscowościach gminy Stolno powyżej 451 mieszkańców

| Miejscowość | Ludność w wieku | bezrobotni pozostający bez 12 miesięcy i dłużej | Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pr 12 miesięcy i dłużej względem ludności |
|--------------|-----------------|---|--|
| Cepno | 303 | 11 | 3,6% |
| Wabcz | 356 | 12 | 3,4% |
| Grubno | 437 | 14 | 3,2% |
| Stolno | 484 | 16 | 3,3% |
| Gmina | 3530 | 140 | 4,0% |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Chełmnie.

Stosunek interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych na danym obszarze

Tabela 19. Stosunek interwencji służb porządkowych (policji) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw domowych powyżej 451 mieszkańców

| Miejscowość | ogółem | porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku public | Stosunek interwencji służb porządkowych (policji) z powodu zakłócania miru i porządku publicznego względem ogółu gospodarstw |
|--------------|-------------|--|--|
| Cepno | 135 | 14 | 10,4% |
| Wabcz | 131 | 12 | 9,2% |
| Grubno | 153 | 7 | 4,6% |
| Stolno | 157 | 15 | 9,6% |
| Gmina | 1273 | 152 | 12,0% |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Chełmie.

Zestawienie wartości badanych wskaźników

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że w danej grupie nie występuje miejscowość, w której można zdiagnozować szczególne nasilenie wskazanych czynników niekorzystnych.

Tabela 20. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sferze społecznej w miejscowościach gminy Stolno powyżej 451 mieszkańców

| Miejscowość | Udział bezrobotnych w ludności w wieku | Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności | Stosunek interwencji służb porządkowych (policji) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego względem ogółu |
|-------------|--|---|---|
| | 10,9% | 3,6% | 10,4% |
| | 9,3% | 3,4% | 9,2% |
| | 8,7% | 3,2% | 4,6% |
| | 10,7% | 3,3% | 9,6% |
| | 10,2% | 4,0% | 12,0% |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno.

Podsumowanie analizy wskaźnikowej w sferze społecznej

Z powyższych analiz wynika, że problemy społeczne (w ilości co najmniej 2) zostały zdiagnozowane w 2 miejscowościach: **Kłęczkowo** i **Małe Czyste**. Te miejscowości zostały poddane dalszej analizie, celem sprawdzenia czy występuje w nich przestrzeń zdegradowana lub niekorzystne zjawiska w innych sferach.

3.2. Analiza miejscowości, w których zidentyfikowano problemy społeczne pod kątem występowania w nich przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach

W poniższych tabelach dokonano zestawienia danych obrazujących występowanie przestrzeni zdegradowanych lub problemy inne niż społeczne w miejscowościach **Kłęczkowo** i **Małe Czyste**.

Przestrzeń zdegradowana, zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” to obecnie nieużytkowane tereny i obiekty, na których realizowano działalności: przemysłowe, wojskowe, eksploatację kopalni, transportowe, rolnicze, infrastruktury komunalnej (związanej z gospodarką wodno-ściekową, odpadami, zaopatrzeniem w energię). Do kategorii przestrzeni zdegradowanych możliwe jest także zaliczenie terenów i obiektów, które pierwotnie pełniły innego rodzaju funkcje (np. usługowe, handlowe, mieszkaniowe, magazynowo-składowe) i nie są obecnie wykorzystywane w tym celu, jeśli możliwa jest ich adaptacja na cele rozwoju społecznego lub gospodarczego, nawet jeśli nie dojdzie do zmiany funkcji pierwotnej. Specyficznym rodzajem „przestrzeni zdegradowanych” są także tereny i obiekty, w których rozpoczęto realizację zagospodarowania i jej nie zakończono – formalnie nie doszło więc do rozpoczęcia działalności, ale teren jest zajęty przez nieużytkowane obiekty. Specyficznym rodzajem „przestrzeni zdegradowanych” są także tereny i obiekty, w których rozpoczęto realizację zagospodarowania i jej nie zakończono – formalnie nie doszło więc do rozpoczęcia działalności, ale teren jest zajęty przez nieużytkowane obiekty.

W wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych przypadkach do kategorii „przestrzeni zdegradowanej” możliwe jest zaliczenie terenów lub obiektów, które nie są wyłączone z dotychczasowego użytkowania (są to obiekty i tereny na których aktualnie prowadzi się działalność mieszczącą się w kategoriach użytkowania określonych powyżej) jeśli istnieje możliwość i jest społecznie lub ekonomicznie uzasadnione podjęcie działań na rzecz ich adaptacji do celów rozwoju społecznego lub gospodarczego realizujących idee i spełniających kryteria uznania za działania rewitalizacyjne.

Tak rozumiana przestrzeń zdegradowana występuje na terenie miejscowości Kłęczkowo i jest przewidziana do adaptacji na potrzeby rozwoju społecznego, natomiast na terenie miejscowości Małe Czyste występująca przestrzeń zdegradowana (obiekty powojenne opisane w rozdziale 5.2.) nie jest przewidziana obecnie do działań rewitalizacyjnych.

Obie miejscowości poddano również badaniu pod kątem występowania problemów w przynajmniej jednej ze sfer: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej.

Tabela 21. Miejscowość Kłęczkowo - negatywne zjawiska w innych sferach

| Przestrzeń zdegradowana | |
|--------------------------------|--|
| Występowanie przestrzeni | Na terenie wsi Kłęczkowo występuje przestrzeń zdegradowana w postaci obecnie użytkowanego na cele mieszkaniowe budynku komunalnego w zespole dworsko-pałacowym, zlokalizowanego na działce nr 11/4 o powierzchni 1,5700 ha. |
| Klimat aktywności gospodarczej | Dynamika liczby podmiotów gospodarczych w latach 2009-2015 ¹⁰ wskazuje, iż, dynamika na obszarze miejscowości Kłęczkowo w badanym okresie wykazuje regres, podczas gdy w Gminie Stolno wykazuje niewielki wzrost. |

¹⁰ Dane dla miejscowości statystycznych są dostępne w GUS od 2009 r.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Stolno

| | |
|--|---|
| Brak infrastruktury społecznej | Miejscowość nie posiada obiektów infrastruktury społecznej: świetlicy wiejskiej, domu kultury, biblioteki, (lub ich placówki filialnej) ani obiektów infrastruktury sportowej w odległości mniejszej niż 1,5 km od jej centrum (najbliższa infrastruktura tego typu znajduje się w odległości 2,8 km) |
| | Niewystarczająca liczba kursów komunikacyjnych umożliwiających mieszkańcom dojazd do instytucji gminnych, szkół i pracy w Stolnie oraz w ośrodkach znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie tj. w Chełmnie, Grudziądzu, Grubnie. |
| Degradacja stanu technicznego obiektów | Budynek komunalny znajduje się w fatalnym stanie technicznym i wymaga gruntownego remontu. |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno.

Tabela 22. Miejscowość Małe Czyste – negatywne zjawiska w innych sferach

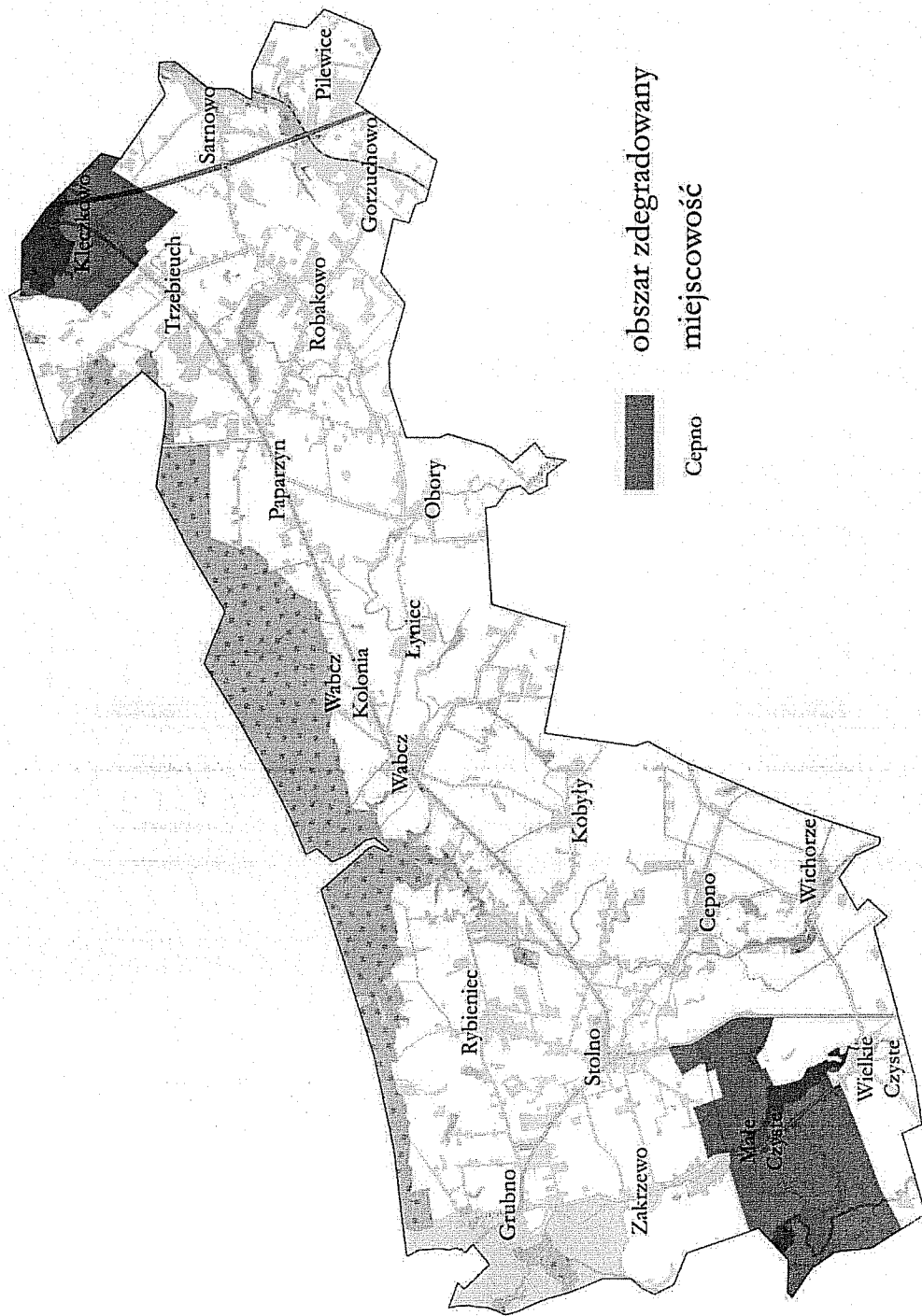
| Przebieg degradacji | |
|--|--|
| Przebieg degradacji | |
| Występowanie przestrzeni | Na terenie wsi Małe Czyste występuje przestrzeń zdegradowana w postaci zabytkowych obiektów powojennych na działkach nr 216 i 248o powierzchni 1,51 ha. |
| Niewystarczające wyposażenie infrastruktury społecznej | Miejscowość nie posiada obiektów infrastruktury społecznej: świetlicy wiejskiej, domu kultury, biblioteki, (lub ich placówki filialnej) w odległości mniejszej niż 1,5 km od jej centrum (najbliższa infrastruktura tego typu znajduje się w odległości 2,6 km). Istniejące boisko poszkolne jest w złym stanie i wymaga dostosowania do potrzeb mieszkańców. Istniejące tereny publiczne są niskiej jakości. |
| Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną | Niewystarczający zasięg kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej. |
| | Niewystarczająca liczba kursów komunikacyjnych umożliwiających mieszkańcom dojazd do instytucji gminnych, szkół i pracy w Stolnie oraz w ośrodkach znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie tj. w Chełmnie, Grudziądzu, Grubnie. |
| Degradacja stanu technicznego obiektów | Remiza strażacka wymaga gruntownego remontu. Postępująca degradacja budynku po byłej szkole, którego gmina nie może utrzymywać z braku środków finansowych. |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno.

Podsumowanie analizy miejscowości pod kątem występowania w nich przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach

Ze względu na fakt, że w miejscowościach **Kłęzkowo** i **Małe Czyste** występują minimum po dwa problemy społeczne, przestrzeń zdegradowana lub problem w przynajmniej jednej ze sfer (gospodarcza, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna lub środowiskowa), **obie te miejscowości należy uznać za obszar zdegradowany**.

Mapa 2. Granice obszaru zdegradowanego w gminie Stolno.

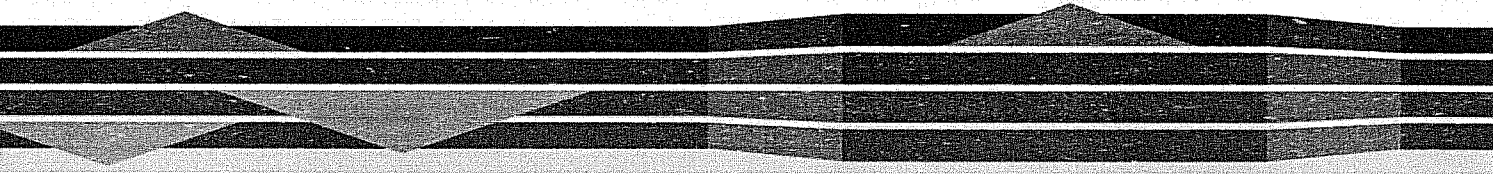


Źródło: Opracowanie własne.

Rozdział 4. Obszar rewitalizacji w gminie Stolno¹¹

4.1. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji

4.2. Cele rewitalizacji



¹¹ Przedstawione w poniższym rozdziale dane statystyczne dotyczą stanu na 31.12.2015 r.

4.1. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji

W myśl art. 10 Ustawy o rewitalizacji¹² i „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” obszarem rewitalizacji jest obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Z tego względu obszar rewitalizacji w Gminie Stolno składa się z dwóch podobszarów położonych na przeciwnych krańcach gminy, które łącznie stanowią 12,2% powierzchni Gminy i są zamieszkiwane przez 8,6% jej mieszkańców. Tym samym wyznaczony obszar rewitalizacji nie przekracza progów 20% powierzchni gminy i 30% ludności gminy.

Tabela 23. Powierzchnia i ludność Gminy Stolno objęta rewitalizacją

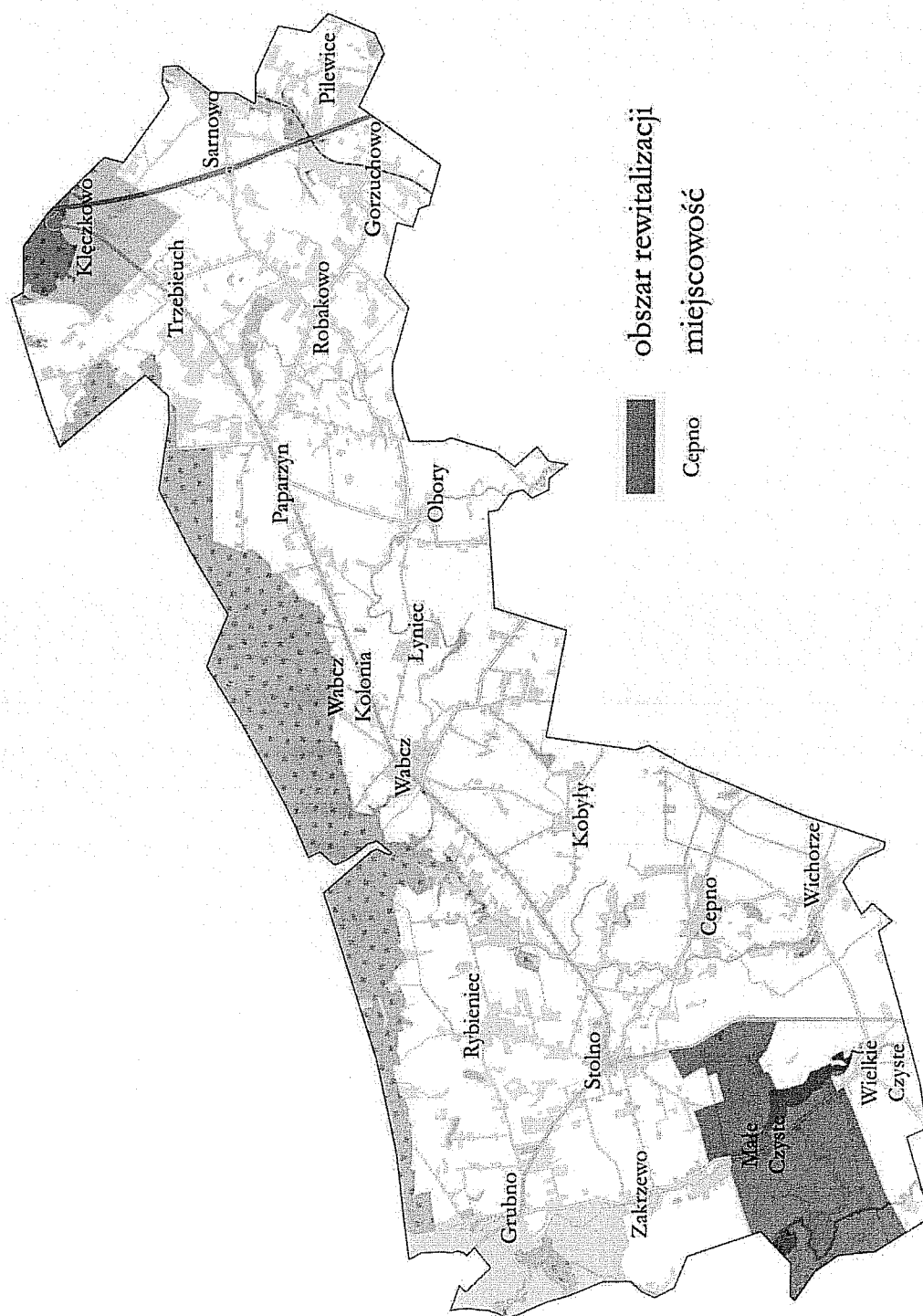
| | Ludność | % ludności gminy | | |
|--------------|------------|------------------|---------------|--------------|
| Małe Czyste | 346 | 6,7% | 912,9 | 9,3% |
| Kłęczkowo | 100 | 1,9% | 284,8 | 2,9% |
| Razem | 446 | 8,6% | 1197,7 | 12,2% |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno

Zasięg obszaru rewitalizacji na tle Gminy przedstawia poniższa mapa.

¹² Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777).

Mapa 3. Granice obszaru rewitalizacji w gminie Stolno



Źródło: Opracowanie własne.

4.2. Cele rewitalizacji

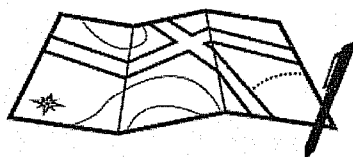
Podobszary rewitalizacji spełniają cele rewitalizacji wskazane w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”. Cele, które spełniają poszczególne podobszary przedstawia poniższy schemat.

Schemat 4. Cele rewitalizacyjne

Cel 1: Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej



Kłęczkowo



Cel 2: Rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych



Kłęczkowo



Małe Czyste



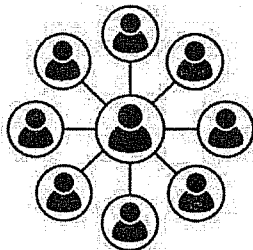
Cel 2: Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej



Kłęczkowo



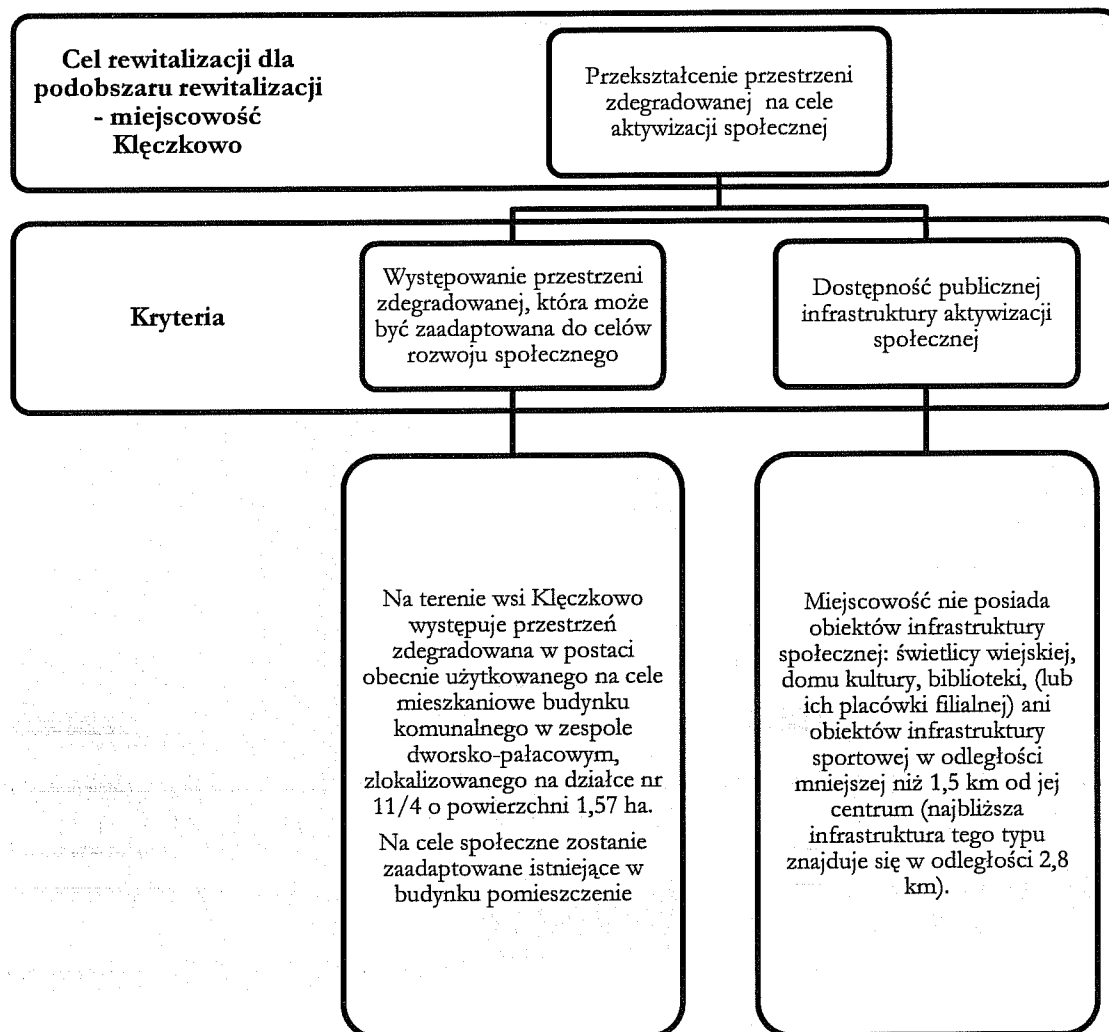
Małe Czyste



Źródło: *Opracowanie własne.*

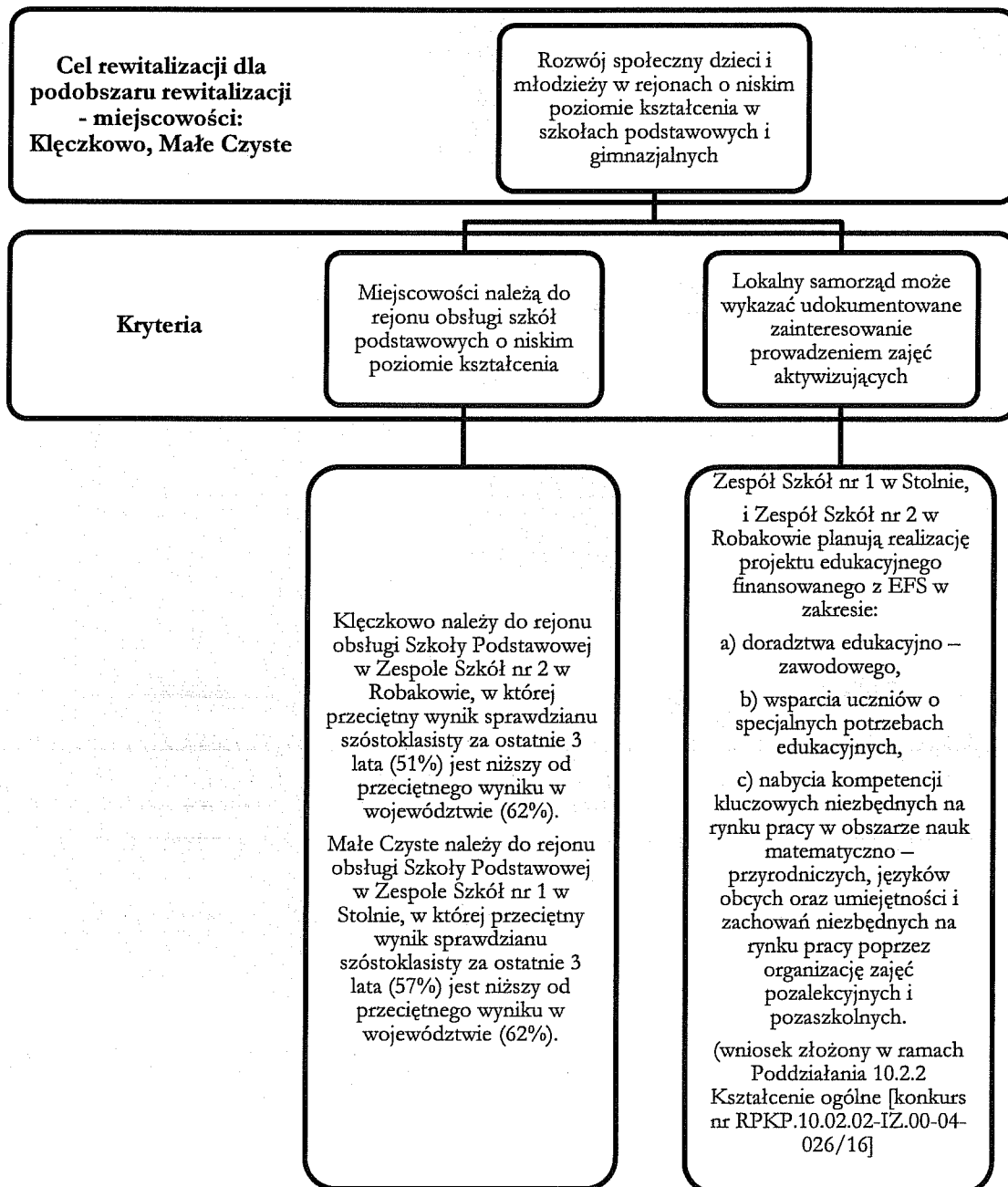
Wybór takich celów został podyktowany występującym na danym obszarze stanem kryzysowym. Dla każdego z celów określono 2 warunki, których spełnienie oznacza możliwość podjęcia na tym obszarze działań rewitalizacyjnych o określonym kierunku.

Schemat 5. Cel 1 rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji – miejscowość Klęczkowo



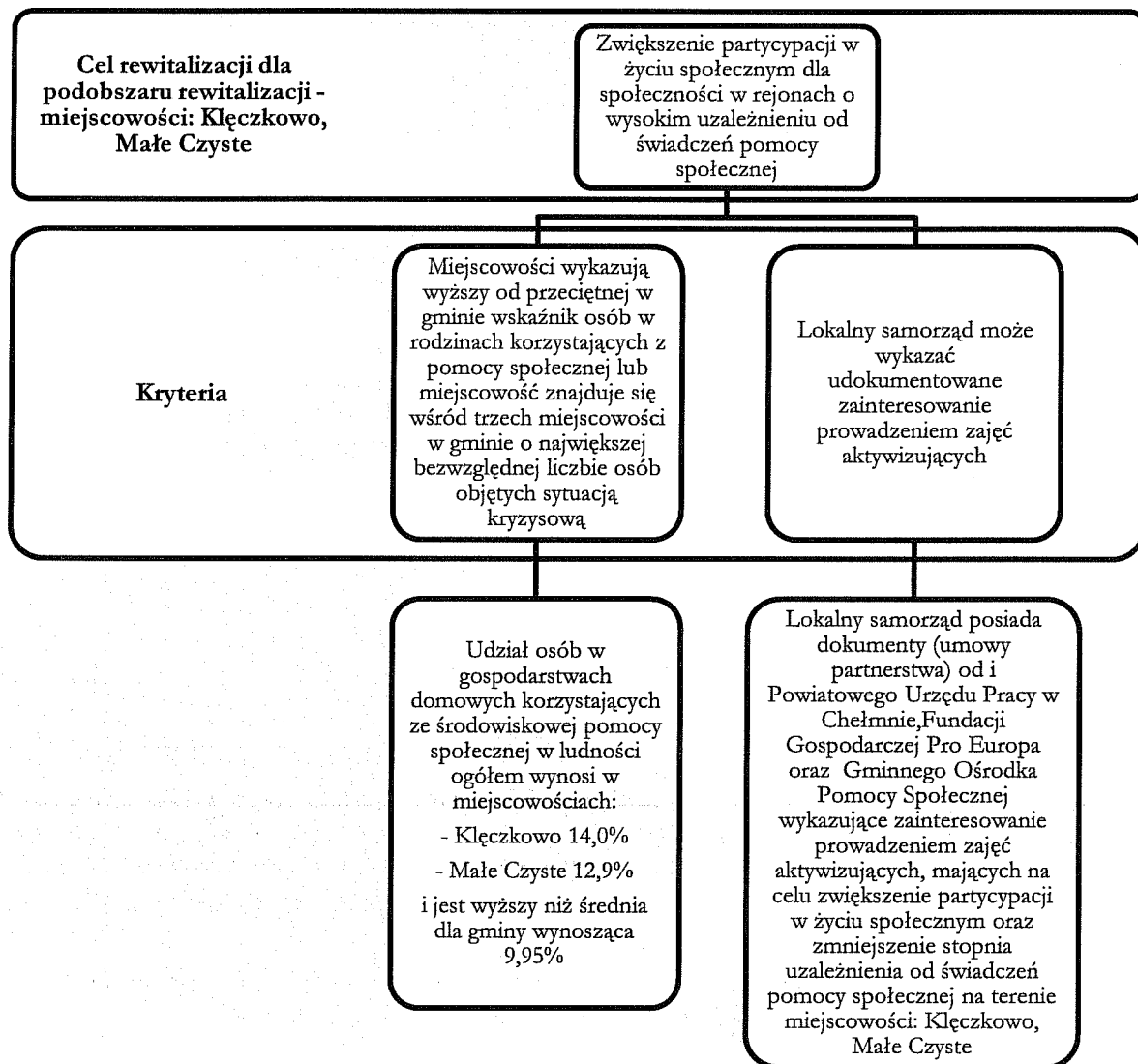
Źródło: Opracowanie własne.

Schemat 6. Cel 2 rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji – miejscowości: Klęczkowo, Małe Czyste



Źródło: Opracowanie własne.

Schemat 7. Cel 2 rewitalizacji dla podobszarów rewitalizacji



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno.

Rozdział 5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

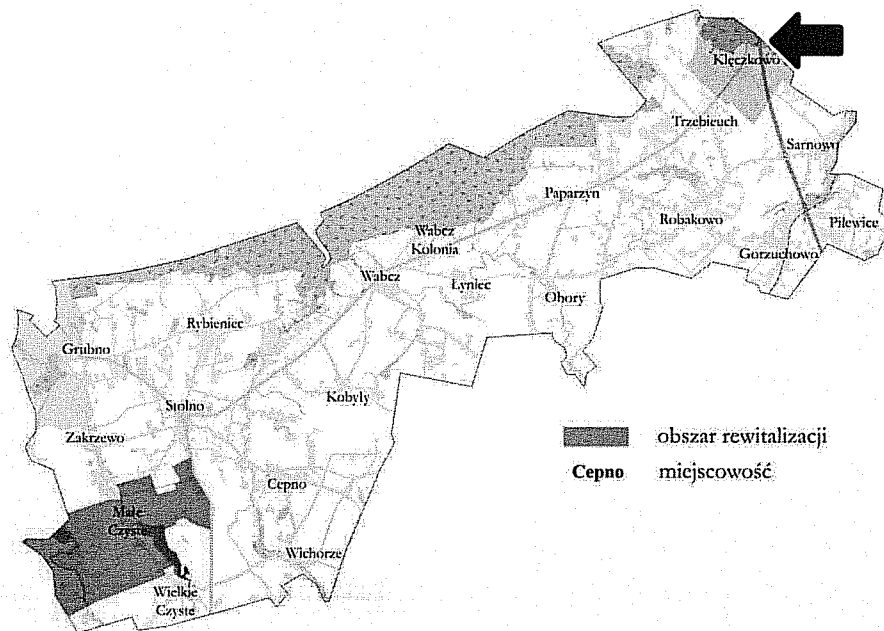
5.1.Podobszar 1: Klęczkowo

5.2.Podobszar 2: Małe Czyste

5.1. Podobszar 1: Kłęczkowo

Kłęczkowo jest położone w północno-wschodniej części gminy, przy drodze krajowej nr 55 Nowy Dwór Gdański – Stolno, w odległości 15 km od Stolna. Przez wieś biegnie Autostrada A1 ze zjazdem w Grudziądzu. Miejscowość wchodzi w skład sołectwa Trzebiechuch.

Mapa 4. Kłęczkowo na tle gminy Stolno



Źródło: Opracowanie własne.

Na terenie wsi znajduje się zespół dworsko-parkowy, z parkiem wpisanym do rejestru zabytków (nr rej.: 478 z 17.06.1985) i dworkiem wpisanym do gminnej ewidencji zabytków. Dworek zbudowany został w XVIII wieku, w otoczeniu parkowym typu krajobrazowego, z przewagą lipy drobnolistnej. Jego wygląd nacechowany jest elementami klasycystycznymi z XVIII wieku. W 1929 r. został rozbudowany. Obecnie stanowi własność Gminy Stolno.

Większa część miejscowości położona jest na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędziowej Doliny Wisły.

Sfera społeczna

Na koniec 2015 r. na obszarze Kłęczkowa zamieszkiwało 100 mieszkańców, co stanowi 1,9% mieszkańców gminy. Analizowany obszar zamieszkuje w przeważającej części osoby w wieku produkcyjnym 18-64 lat – 60 osób zameldowanych na tym obszarze. Duży jest udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym 0-17 lat – ich liczba wynosi 25 osób. Najmniej liczna jest grupa osób w wieku poprodukcyjnym (powyżej 65 lat) –zaledwie 15 mieszkańców.

W związku z powyższym wskaźniki demograficzne obrazujące stopień zaawansowania procesu starzenia się społeczeństwa są wyższe od średniej dla gminy i wynoszą odpowiednio:

- udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem – 15%, przy średniej dla gminy wynoszącej 11,0%,
- stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym – 25%, przy średniej dla gminy wynoszącej 16,1%.

Struktura wiekowa ludności Klęczkowa na tle danych dla całej gminy, została zobrazowana na poniższym wykresie.

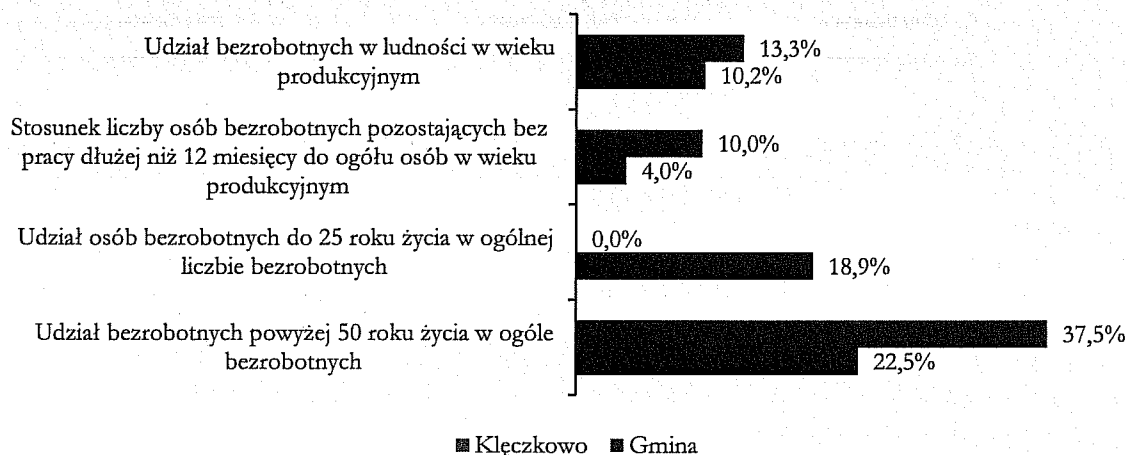
Wykres 7. Struktura wiekowa ludności w Klęczkowie i gminie



Źródło: opracowanie na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno.

Miejscowość charakteryzuje się **wysokim poziomem bezrobocia** strukturalnego, wynikającego z restrukturyzacji rolnictwa. Na koniec 2015 r. udział osób bezrobotnych (8 osób) w ludności w wieku produkcyjnym wynosił **13,3%** i był wyższy o 3,1 p.p. od średniej dla gminy, wynoszącej 10,2%. Dodatkowo stosunek liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy do ogółu osób w wieku produkcyjnym wynosił 10,0% i również przekraczał średnią dla gminy (4,0%). Bardzo wysoki jest udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia w ogóle bezrobotnych – wynosi w Klęczkowie 37,5% wobec średniej gminnej 22,5%. Najczęściej wskazywanymi przyczynami są brak wystarczających kwalifikacji umożliwiających podjęcie pracy oraz niechęć osób do podjęcia pracy.

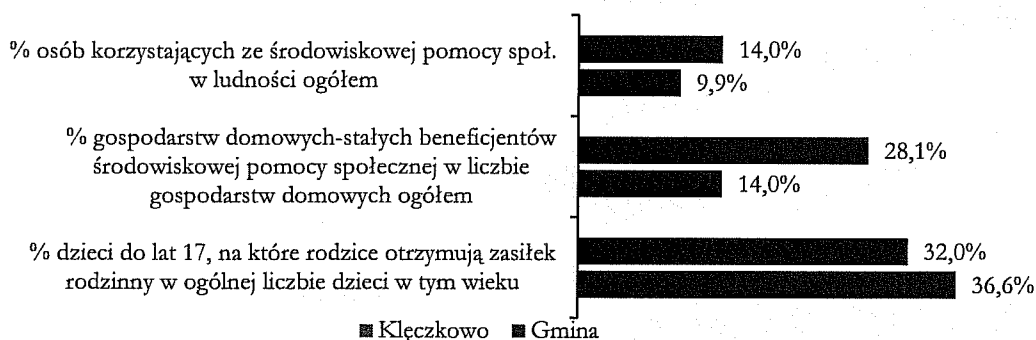
Wykres 8. Struktura bezrobocia w Klęczkowie na tle danych dla gminy



Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno.

Wysokie bezrobocie oraz brak alternatywnych form aktywności zawodowej pozarolniczej powoduje stosunkowo niski stan zasobności gospodarstw domowych. Czynnikiem kryzysowym świadczącym o poziomie życia na badanym obszarze jest bardzo **wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej**. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem wyniósł w 2015 r. **14,0%** przy średniej dla gminy wynoszącej 9,9%. Podobnie udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na obszarze Klęczkowa był wyższy niż w gminie, gdyż wynosił 28,1% wobec 14,0%.

Wykres 9. Struktura korzystania z pomocy społecznej w Klęczkowie i w gminie Stolno



Źródło: opracowanie na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno.

Pod względem poziomu bezpieczeństwa w 2015 r. sytuacja w Klęczkowie była najgorsza w gminie. Policja odnotowała w miejscowości największą liczbę interwencji w gminie - 23 interwencje porządkowe z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego, co stanowi 15% wszystkich interwencji w gminie. Natomiast udział interwencji w liczbie gospodarstw domowych na danym terenie był w Klęczkowie bardzo wysoki i wyniósł 71,9% wobec średniej gminnej na poziomie 12,0%.

Klęczkovo należy do rejonu obsługi Szkoły Podstawowej w Zespole Szkół nr 2 w Robakowie. Jakość kształcenia w tej placówce mierzona wynikami ze sprawdzianu szóstoklasistów w badanym okresie była znacząco niższa od poziomu nauczania w całej gminie oraz w województwie kujawsko-pomorskim.

Tabela 24. Klęczkovo – rejon obsługi szkoły i wyniki sprawdzianu szóstoklasistów

| szkola | | | | Przeciętny wynik |
|-----------------------------|-----|-----|-----|------------------|
| | 48% | 49% | 56% | 51% |
| Województwo | 59% | 63% | 64% | 62% |
| Względny wynik [†] | 81% | 78% | 88% | |

*Wyniki z I części sprawdzianu szóstoklasisty (tj. języka polskiego i matematyki).

**Stosunek wyniku uzyskanego w danej szkole na tle średniej wartości wojewódzkiej sprawdzianu szóstoklasistów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno i OKE w Gdańsku

Przeciętny wynik sprawdzianu z lat 2013-2015 wynosił w SP w Robakowie 51% i był niższy o 11 p.p. niż przeciętny wynik w województwie. Natomiast tzw. względny wynik, czyli stosunek wyniku uzyskanego w danej szkole na tle średniej wartości wojewódzkiej sprawdzianu szóstoklasistów w 2015 r. w SP w Robakowie był wyższy niż w latach poprzednich.

Klęczkovo należy do rejonu obsługi Gimnazjum w Zespole Szkół nr 2 w Robakowie. Również jakość kształcenia na poziomie gimnazjalnym mierzona przeciętnym wynikiem z lat 2013-2015 jest w szkole niższa niż w województwie. Największe różnice są zauważalne w przypadku języka angielskiego. Przeciętny wynik szkoły jest niższy aż o 12 p.p. na egzaminie podstawowym i o 18 p.p. na egzaminie rozszerzonym. Jedynie przeciętne wyniki z historii i WOS kształtują się na tym samym poziomie. Natomiast przeciętny wynik egzaminów z matematyki jest wyższy od średniej wojewódzkiej, ale z wyników w poszczególnych latach wynika, że w ciągu ostatnich kilku lat systematycznie przeciętny wynik spadał, żeby w 2015 r. osiągnąć poziom niższy niż średnia wojewódzka.

Tabela 25. Wyniki egzaminu w Gimnazjum w Robakowie w latach 2013-2015

| | | | | | | | | Przeciętny wynik z | |
|---------------------|-------------------------|------|------|------|------|------|------|--------------------|------|
| | | 2013 | 2014 | 2015 | 2013 | 2014 | 2015 | Gimnazjum | Woj. |
| Część humanistyczna | J. polski | 54% | 64% | 59% | 61% | 65% | 60% | 59% | 62% |
| | Historia i WOS | 56% | 56% | 65% | 56% | 58% | 62% | 59% | 59% |
| Część matematyczna | Matematyka | 57% | 48% | 46% | 46% | 45% | 47% | 50% | 46% |
| | Przedmioty przyrodnicze | 49% | 39% | 47% | 57% | 50% | 48% | 45% | 52% |
| Języki obce | J. angielski - podst. | 50% | 50% | 51% | 60% | 64% | 63% | 50% | 62% |
| | J. angielski - rozsz. | 22% | 24% | 29% | 43% | 42% | 44% | 25% | 43% |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno i OKE w Gdańsku.

Z powyższej analizy wyników szkół wynika, iż zdecydowanie potrzebna jest realizacja przedsięwzięć nastawionych na podnoszenie jakości edukacji, realizację zajęć pozaszkolnych rozwijających zainteresowania i zdolności dzieci i młodzieży oraz konieczność zapewnienia im możliwości udziału w dodatkowych zajęciach, przede wszystkim z języka angielskiego.

Poziom aktywności mieszkańców mierzony wskaźnikiem frekwencji wyborczej wskazuje, że Kłęczkowo należy do tej Obwodowej Komisji Wyborczej gdzie aktywność ta jest zróżnicowana. Tylko w wyborach samorządowych w 2014 r. frekwencja była zdecydowanie wyższa niż średnia dla gminy (o 3,18 p.p.), natomiast w II turze wyborów prezydenckich była zdecydowanie niższa (o 5,28 p.p.).

Tabela 26. Frekwencja wyborcza w Kłęczkowie

| | | Kłęczkowo | |
|------------------------------------|--|-----------|---------|
| w wyborach samorządowych w 2014 r. | | 52,74% | 49,18 % |
| | | 11,82% | 12,91% |
| | | 42,51% | 40,88% |
| | | 43,88% | 49,16% |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Na obszarze Kłęczkowa brak jest organizacji aktywnie działających na terenie sołectwa, integrujących i aktywizujących społeczność.

Sfera gospodarcza

Wieś pełni przede wszystkim funkcję rolniczą, a w niewielkim stopniu funkcje usługowo – handlowe. Głównymi źródłami dochodu mieszkańców są:

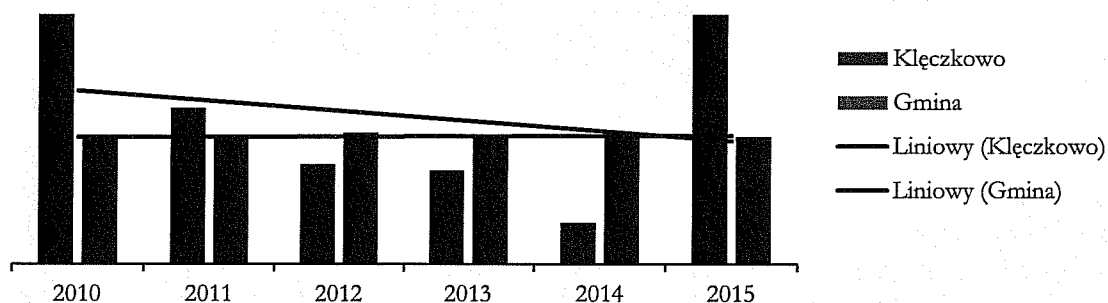
- praca w indywidualnych gospodarstwach rolnych;
- praca zarobkowa na terenie miejscowości, gminy i poza nią;
- renta, emerytura, zasiłki;
- własna działalność;

Na przestrzeni lat 2005-2015 na terenie wsi powstało kilka nowych firm, ale ich liczba w 2014 r. spadła do stanu wyjściowego z 2005 r.- 1. Po części jest to wynikiem mało skutecznej promocji walorów przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego wsi dla ściągnięcia kapitałów zewnętrznych, wynikającej z ograniczonych możliwości finansowych gminy, zaś po części - wysokich reżimów gospodarowania wynikających z wartości przyrodniczej obszaru, co przekłada się na wyższe koszty korzystania ze środowiska przyrodniczego dla prowadzenia działalności gospodarczej

Słabo rozwinięta jest działalność pozarolnicza oraz działalność dająca dodatkowe źródła zarobkowania w gospodarstwach rolnych np. agroturystyka, usługi turystyczne, produkcja zdrowej żywności itp.

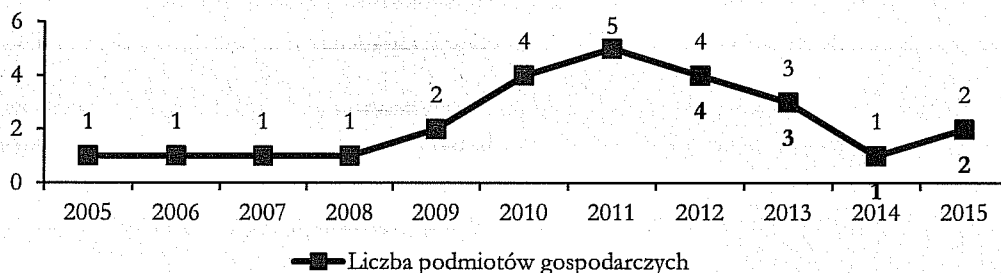
Dynamika liczby podmiotów gospodarczych w latach 2009-2015¹³ na obszarze miejscowości Klęczkowo w badanym okresie **wyказuje regres**, podczas gdy w Gminie Stolno zanotowano niewielki jej wzrost.

Wykres 10. Dynamika zmiany liczby podmiotów gospodarczych w Klęczkowie w latach 2009-2015 (%) wraz z liniami trendu



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 11. Przedsiębiorczość na terenie wsi Klęczkowo



* Dane statystyczne GUS od roku 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno.

Sfera środowiskowa

Na terenie sołectwa **brak zagrożeń** związanych z przekroczeniem standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi bądź stanu środowiska. W opinii mieszkańców dostrzegalnym problemem jest niska świadomość ekologiczna, a także zanieczyszczenie środowiska przez ruch samochodowy i tradycyjne piece grzewcze. W okresie grzewczym wzrasta zanieczyszczenie powietrza spowodowane ogrzewaniem nieruchomości głównie przy użyciu węgla lub miału.

Niewątpliwym zagrożeniem są znajdujące się na terenie sołectwa wyroby zawierające azbest. Według Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Stolno na lata 2014 – 2032 na obszarze sołectwa Trzebiełuch, w skład którego wchodzi wieś Klęczkowo, pozostało do usunięcia u osób

¹³ Dane dla miejscowości statystycznych dostępne są w GUS od 2009 r.

fizycznych 121 826 kg wyrobów azbestowych, co stanowi 7,3% udziału w ogólnej liczbie wyrobów azbestowych w gminie.

Większa część obszaru objętego rewitalizacją **znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędziowej Doliny Wisły**. Poza granicą obszaru znajduje się część miejscowości na południe od skrzyżowania dróg DK55 i drogi gminnej 060241C.

Na obszarze objętym rewitalizacją, a znajdującym się pod ochroną prawną nie będą realizowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko. Przy wdrażaniu poszczególnych inwestycji zachowane będą wymogi i zakazy wynikające z przepisów odrębnych obowiązujących na tym obszarze¹⁴.

Mając na względzie ponadlokalną wartość środowiska przyrodniczego, planowane działania inwestycyjne w obszarze gminy, poza funkcją mieszkaniową i indywidualną rekreacyjną (w tym letniskową), będą uzgadniane z jednostkami odpowiedzialnymi za ochronę i kształtowanie środowiska.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Podobszar 1: Klęczkowo, zgodnie z zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Stolno¹⁵, należy do **strefy III**, dla której ustala się jako wiodącą funkcję rolniczą.

Znajdujący się we wsi zespół dworsko-parkowy jest objęty strefą „A” pełnej ochrony konserwatorskiej, która wyznaczona jest dla obiektów i obszarów szczególnie wartościowych, do bezwzględnego zachowania. Z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków będą uzgadniane wszelkie formy działalności inwestycyjnej, podziałów geodezyjnych, zmian sposobu użytkowania, prac ziemnych, prac dotyczących zagospodarowania terenu, w tym zieleni, infrastruktury technicznej, uzbrajania terenu a także: remontów, modernizacji, adaptacji, uzupełnień zabudowy, wprowadzania małych form architektonicznych, wprowadzania elementów reklamy wizualnej, remontów i wymiany nawierzchni ulic i dróg. W tej strefie występuje priorytet wymagań konserwatorskich przed innymi uwarunkowaniami. Stan techniczny budynku, będącego komunalnym budynkiem wielorodzinnym jest fatalny i wymaga jak najszybszego remontu. Do najważniejszych problemów związanych ze złym stanem budynku należą:

- zniszczona połac dachowa oraz część elementów konstrukcyjnych więźby dachowej, wymagające remontu kominy, zniszczone elementy konstrukcyjne stropów między-kondygnacyjnych,
- osiadające fundamenty, rozchodzące się ściany budynku, wymagające naprawy ściany, sklepienia i posadzka w piwnicy,
- zniszczona elewacja budynku, klatki schodowe i schody, stolarka okienna i drzwiowa, podłoga na strychu,
- wymagająca wymiany instalacja elektryczna w częściach wspólnych,
- występowanie mostków termicznych, źle funkcjonująca wentylacja grawitacyjna

Ze względu na duże nasilenie występujących na terenie Klęczkowa problemów społecznych oraz brak innych pomieszczeń i gruntów komunalnych, możliwych do wykorzystania na cele społeczne, istnieje uzasadniona społecznie i ekonomicznie potrzeba podjęcia działań na rzecz adaptacji budynku do celów rozwoju społecznego (utworzenia świetlicy, w której prowadzone będą działania aktywizacyjne) i spełniających kryteria uznania za działania rewitalizacyjne, mimo kontynuacji dodatkowego użytkowania mieszkaniowego. **W związku z powyższym teren zespołu dworsko-parkowego w Klęczkowie spełnia kryteria przestrzeni zdegradowanej.**

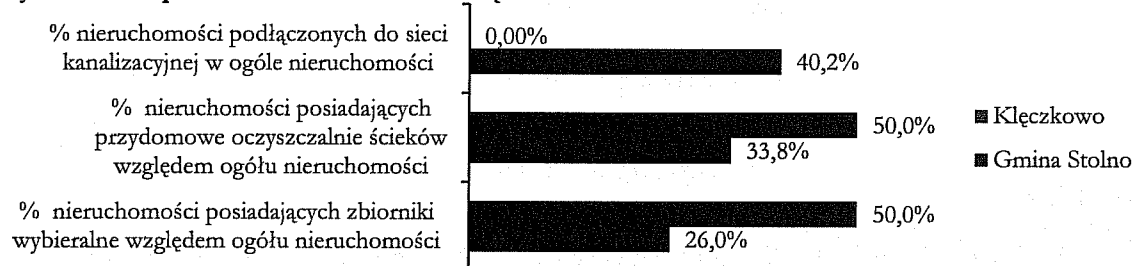
¹⁴ Rozporządzenie Nr 21/92 Wojewody Toruńskiego z dnia 10 grudnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu w województwie toruńskim oraz reorganizacji zarządzania parkami krajobrazowymi i obszarami chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Toruńskiego Nr 27, poz. 178).

¹⁵ Uchwała Nr XXVI/163/09 Rady Gminy Stolno z dnia 9 lipca 2009 r.

Przez wieś przebiega droga krajowa nr 55 oraz drogi gminne. Natężony ruch tranzytowy przy drodze krajowej, bez wydzielonej infrastruktury typu ścieżka pieszo-rowerowa, zagraża bezpieczeństwu pieszych użytkowników, a istniejąca **infrastruktura dróg gminnych** wymaga modernizacji. Jednym z najczęściej wskazywanych przez mieszkańców problemów była niewystarczająca liczba połączeń komunikacyjnych.

Występuje tu dobrze rozwinięta sieć urządzeń infrastruktury technicznej w postaci sieci wodociągowej, która już na obecnym etapie nie stanowi bariery rozwoju gospodarczego. Mieszkańcy Klęczkowa nie mają dostępu do sieci kanalizacyjnej, natomiast w rozproszonych gospodarstwach rolnych funkcjonują przydomowe oczyszczalnie ścieków. Połowa nieruchomości budowlanych **posiada przydomowe oczyszczalnie ścieków**, zaś pozostała połowa korzysta ze **zbiorników wybieralnych**.

Wykres 12. Gospodarka wodno-ściekowa w Klęczkowie



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno

Na terenie sołectwa, podobnie jak w całej gminie, nie istnieje sieć infrastruktury gazowej – gaz w butlach wykorzystywany jest przede wszystkim na potrzeby gospodarstw domowych.

Komunalny budynek mieszkaniowy jest w złym stanie technicznym i wymaga generalnego remontu, za stan techniczny budynków prywatnych odpowiadają ich właściciele lub zarządcy.

Na **infrastrukturę społeczną** w Klęczkowie składa się tylko jedno miejsce zabaw dla dzieci zlokalizowane przy budynku komunalnym. Na terenie wsi brakuje natomiast świetlicy czy innego pomieszczenia przeznaczonego na cele integracji i rozwoju społecznego. Brakuje również instytucji kultury (np. filii biblioteki) oraz jakiegokolwiek infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Zdjęcie 1. Budynek komunalny w Klęczkowie



Fot. Marta Niespodzińska

Mieszkańcy Klęczkowa w sferze społecznej wskazali na potrzebę organizacji zajęć integracyjnych i działań nakierowanych na aktywizację społeczną i zawodową (m.in. szkolenia i kursy zawodowe, szkolenia z zakresu obsługi komputera i Internetu), a także potrzebę zagospodarowania wolnego czasu dla

młodzieży w wieku szkolnym. Na takie potrzeby będzie odpowiadało planowane do utworzenia w Kłęczkowie Centrum Aktywności Lokalnej. Jednak aby CAL powstało, konieczne jest zapewnienie dobrze wyposażonego miejsca na jego działalność, bowiem obecnie na terenie miejscowości nie istnieje żaden obiekt, w którym można by, bez wcześniejszego przygotowania, prowadzić tego typu działalność.

Tabela 27. Kluczowe zjawiska negatywne i potencjały na obszarze miejscowości Kłęczkowo

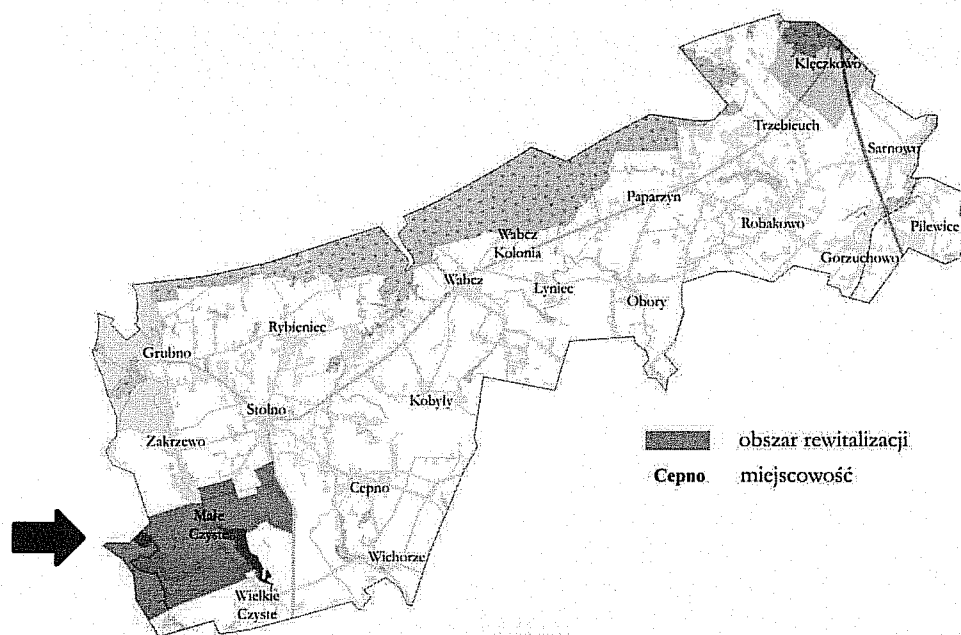
| | | Potencjały |
|--|---|--|
| Społeczne | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wysokie i długotrwałe bezrobocie strukturalne, zwłaszcza wśród osób powyżej 50 roku życia ▪ Starzejące się społeczeństwo ▪ Duży i stale zwiększający się odsetek osób stale korzystających z pomocy społecznej ▪ Największa w gminie liczba interwencji porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego ▪ Bardzo niski poziom nauczania w placówkach edukacyjnych ▪ Niska aktywność i brak integracji społeczności lokalnej ▪ Niska samoocena mieszkańców i brak wiary we własne możliwości ▪ Występujący problem alkoholizmu ▪ Emigracja ludności ze wsi do miasta ▪ Brak środków na zahamowanie degradacji zasobów dziedzictwa kulturowego wiejskiego ▪ Brak zajęć dla dzieci i młodzieży ▪ Brak dostatecznych środków finansowych na realizację zadań pomocy społecznej | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Położenie w sąsiedztwie aktywnych społecznie i gospodarczo miast: Chełmno, Toruń, Grudziądz, Wąbrzeźno oraz gmin: Grudziądz i Chełmno; ▪ Położenie w obszarze układów transportowych rangi regionalnej i krajowej; |
| Pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne) | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wieloletni zastój w powstawaniu nowych przedsiębiorstw ▪ Wyższe koszty prowadzenia działalności pozarolniczej ze względu na reżimy środowiskowe ▪ Problemy komunikacyjne, brak połączeń komunikacji publicznej ▪ Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura drogowa ▪ Brak infrastruktury pieszo-rowerowej przy natężonym ruchu na DK 55 ▪ Brak lokalu na prowadzenie działalności kulturalnej i społecznej, integracji i rozwoju społecznego ▪ Brak zaplecza sportowo-rekreacyjnego ▪ Budynek komunalny wymagający gruntownego remontu ▪ Brak miejsc rekreacji i aktywizacji fizycznej mieszkańców | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Położenie wsi na obszarze chronionego krajobrazu ▪ Stosunkowo dobrze rozwinięta sieć wodociągowa ▪ Pomieszczenie w budynku komunalnym, mogące po adaptacji służyć aktywizacji i integracji mieszkańców wsi ▪ Miejsce na zainstalowanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy, spotkań z mieszkańcami i badania ankietowego

5.2. Podobszar 2: Małe Czyste

Wieś Małe Czyste jest położona w południowo-zachodniej części gminy, przy drodze krajowej nr 91 Gdańsk – Łódź, w odległości 2,5 km od Stolna. Miejscowość jest siedzibą sołectwa Małe Czyste.

Mapa 5. Małe Czyste na tle gminy Stolno



Źródło: Opracowanie własne.

Pierwsze wzmianki o miejscowości pojawiły się w dokumentach z XV w., zaś nazwa miejscowości przybierała historycznie różną formę: Cist, Schiste zum Rhein. Wieś jest powiązana topograficznie z dwoma jeziorami (Jez. Czyste i Jelenieckie) po stronie wschodniej, położona jednopasmowo po obu stronach drogi do Małego Czystego. Układ utrwalony w przekazach kartograficznych, czytelny w terenie.

Na terenie wsi znajdują się obiekty zabytkowe umieszczone w rejestrze zabytków, tj. Zespół Fortyfikacyjny Twierdzy Chełmno:

- fort III z I ćw. XX w.,
- bateria nr 3,
- schron amunicyjny M-7,
- fort IV Nałęcz zach.,
- schron piechoty IR-3,
- schron amunicyjny baterii nr 3 – B-3 (M),
- schron piechoty UR-2,
- schron piechoty IR-4,
- schron amunicyjny M-6,
- schron piechoty UR-3,

oraz zakwalifikowane do ochrony konserwatorskiej elementy fortyfikacji polowych z 1944 r., tj. schron typu Ringstand RS 58C Tobruk (dwa obiekty na działce nr 183, jeden na działce nr 229, dwa na działce 489/4 oraz schron bierny typ 668 na działce nr 489/4).

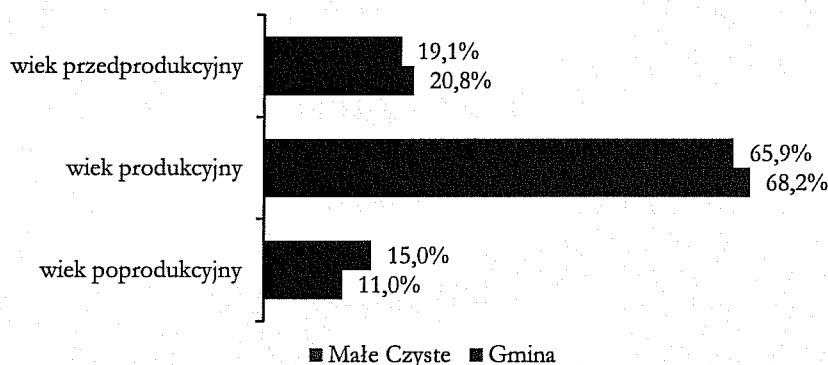
Są tu także obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków, tj. cmentarz ewangelicki z poł. XIX, dawna szkoła z początku XX w. oraz domy i budynki inwentarskie.

Sfera społeczna

Na koniec 2015 r. na obszarze wsi Małe Czyste zamieszkiwało 346 mieszkańców, co stanowi 6,7% mieszkańców gminy. Analizowany obszar zamieszkuje w przeważającej części osoby w wieku produkcyjnym (18-64 lat) – 228 osób zameldowanych na tym obszarze. Duży jest udział mieszkańców

w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) – ich liczba wynosi 66 osób. Natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym (powyżej 65 lat) wynosi 52 mieszkańców.

Wykres 13. Struktura wiekowa ludności we wsi Małe Czyste i gminie



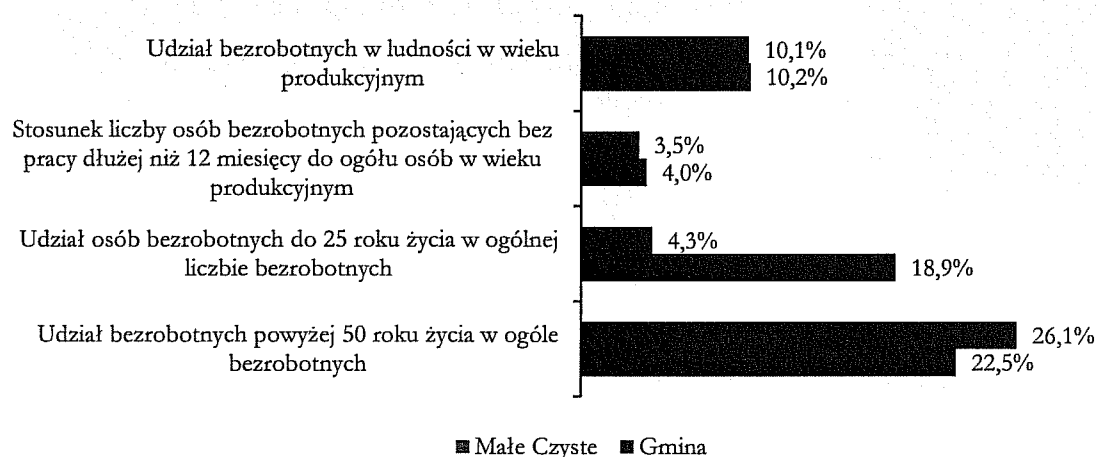
Źródło: opracowanie na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno.

W związku z powyższymi wskaźnikami demograficznymi obrazującymi stopień zaawansowania procesu starzenia się społeczeństwa są wyższe od średniej dla gminy i wynoszą odpowiednio:

- udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem – 15%, przy średniej dla gminy wynoszącej 11,0%,
- stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym – 22,8%, przy średniej dla gminy wynoszącej 16,1%.

Miejscowość charakteryzuje się **poziomem bezrobocia** zrównanym z poziomem gminy. Na koniec 2015 r. udział osób bezrobotnych (23 os.) w ludności w wieku produkcyjnym wynosił **10,1%** i był nieco niższy od średniej dla gminy, wynoszącej 10,2%. Stosunek liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy (8 os.) do ogółu osób w wieku produkcyjnym wynosił 3,5% i był niższy niż średnia dla gminy (4,0%). Wyższy natomiast niż w gminie jest udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia (6 os.) w ogóle bezrobotnych – wynosi on w Małym Czystym 26,1% wobec średniej gminnej 22,5%.

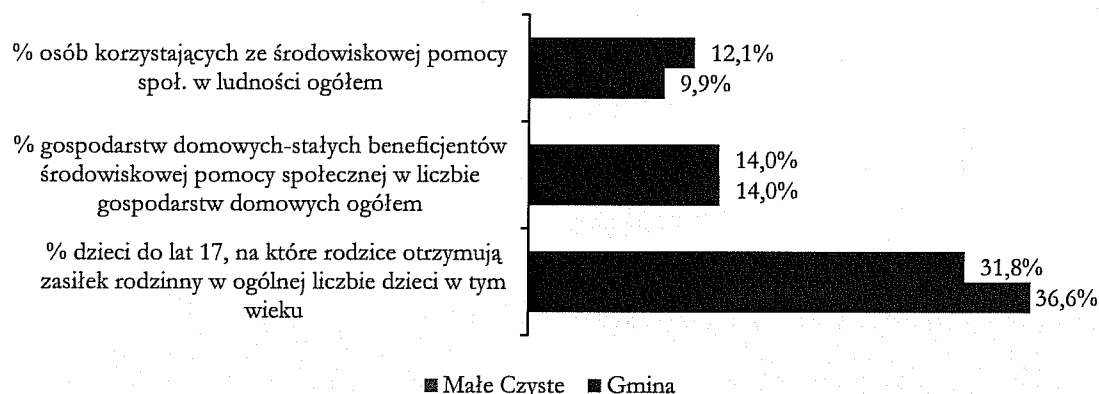
Wykres 14. Struktura bezrobocia w wsi Małe Czyste na tle danych dla gminy



Źródło: opracowanie na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno.

Brak alternatywnych form aktywności zawodowej pozarolniczej powoduje stosunkowo niski stan zasobności gospodarstw domowych. Udział **osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej** w ludności ogółem wyniósł w 2015 r. **12,1%** i był wyższy od średniej dla gminy o 1,2 p.p. Natomiast udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze był na tym samym poziomie co w gminie.

Wykres 15. Struktura korzystania z pomocy społecznej we wsi Małe Czyste i w gminie Stolno



Źródło: opracowanie na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno.

Pod względem poziomu bezpieczeństwa w 2015 r. sytuacja w Małym Czystym była lepsza niż w gminie. Policja odnotowała w miejscowości 7 interwencji porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego, co stanowi 4,6% wszystkich interwencji w gminie. Również **udział interwencji w liczbie gospodarstw domowych** na danym terenie był stosunkowo niski i wyniósł **8,1%** wobec średniej gminnej na poziomie 12,0%.

Małe Czyste należy do rejonu obsługi Szkoły Podstawowej w Zespole Szkół nr 1 w Stolnie. Jakość kształcenia w tej placówce mierzona wynikami ze sprawdzianu szóstoklasistów w badanym okresie była niższa od poziomu nauczania w województwie kujawsko-pomorskim.

Tabela 28. Małe Czyste – rejon obsługi szkoły i wyniki sprawdzianu szóstoklasistów

| Szkoła | | | | Przeciętny wynik |
|-----------------------------|-----|------|-----|------------------|
| | 50% | 63% | 57% | 57% |
| Województwo | 59% | 63% | 64% | 62% |
| Względny wynik [†] | 84% | 101% | 89% | - |

*Wyniki z I część sprawdzianu szóstoklasisty (tj. języka polskiego i matematyki).

**Stosunek wyniku uzyskanego w danej szkole na tle średniej wartości wojewódzkiej sprawdzianu szóstoklasistów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno i OKE w Gdańsku

Przeciętny wynik sprawdzianu z lat 2013-2015 wynosił w SP w Stolnie 57% i był niższy o 5 p.p. niż przeciętny wynik w województwie. Również tzw. względny wynik, czyli stosunek wyniku uzyskanego w danej szkole na tle średniej wartości wojewódzkiej sprawdzianu szóstoklasistów w 2015 r. w SP w Stolnie był niższy niż w 2014 r.

Miejscowość należy do rejonu obsługi Gimnazjum w Zespole Szkół nr 1 w Stolnie. Również jakość kształcenia na poziomie gimnazjalnym mierzona przeciętnym wynikiem z lat 2013-2015 jest w szkole porównywalna lub niższa niż w województwie. Przeciętne wyniki z przedmiotów humanistycznych są na

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Stolno

poziomie wojewódzkim, natomiast wyniki z matematyki nawet je przewyższają o 3 p.p. Natomiast dużo niższe wyniki osiągnęli uczniowie z przedmiotów przyrodniczych - przeciętny wynik był aż o 11 p.p. niższy niż w województwie, a z języka niemieckiego niższy o 4 p.p.

Tabela 29. Wyniki egzaminu w Gimnazjum w Stolnie w latach 2013-2015

| | | | | | | | | Przeciętny wynik z | |
|---------------------|-------------------------|------|------|------|------|------|------|--------------------|------|
| | | 2013 | 2014 | 2015 | 2013 | 2014 | 2015 | Gimn. | Woj. |
| Część humanistyczna | J. polski | 62% | 68% | 56% | 61% | 65% | 60% | 62% | 62% |
| | Historia i WOS | 62% | 63% | 48% | 56% | 58% | 62% | 58% | 59% |
| Część matematyczna | Matematyka | 44% | 55% | 49% | 46% | 45% | 47% | 49% | 46% |
| | Przedmioty przyrodnicze | 39% | 43% | 34% | 57% | 50% | 48% | 39% | 52% |
| Języki obce | J. niemiecki - podst. | 57% | 62% | 56% | 60% | 64% | 63% | 58% | 63% |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno i OKE w Gdańsku.

Z powyższej analizy wyników szkół można wywnioskować, iż zdecydowanie potrzebna jest realizacja przedsięwzięć nastawionych na podnoszenie jakości edukacji, realizację zajęć pozaszkolnych rozwijających zainteresowania i zdolności dzieci i młodzieży oraz konieczność zapewnienia im możliwości udziału w dodatkowych zajęciach, przede wszystkim z języka angielskiego.

Poziom aktywności mieszkańców mierzony wskaźnikiem frekwencji wyborczej wskazuje, że Małe Czyste należy do Obwodowej Komisji Wyborczej nr 2, w której aktywność wyborcza jest zróżnicowana. W wyborach samorządowych i II turze wyborów prezydenckich frekwencja była wyższa niż średnia dla gminy. Natomiast w wyborach parlamentarnych i I turze wyborów prezydenckich frekwencja była nieznacznie niższa.

Tabela 30. Frekwencja wyborcza w Małym Czystym

| | Małe Czyste | |
|------------------------------|-------------|---------|
| w wyborach samorządowych w 2 | 46,44% | 49,18 % |
| | 13,82% | 12,91% |
| | 41,65% | 40,88% |
| | 46,57% | 49,16% |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej.

W Małym Czystym brak jest organizacji aktywnie działających na terenie sołectwa, integrujących i aktywizujących społeczność. Funkcjonuje tu jednostka OSP z ponad 100-letnią tradycją, jednak ze względu na słabe zaplecze oraz małą liczbę ochotników jednostka nie jest włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Istnieje natomiast potencjał społeczny do zwiększenia integracji społecznej i zwiększenia aktywności.

Jako główne potrzeby społeczności lokalnej Małego Czystego wskazano stworzenie świetlicy wiejskiej – miejsca spotkań i integracji mieszkańców, a także działania aktywizujące zawodowo (m.in. kursy i szkolenia zawodowe, kurs na prawo jazdy) oraz integracyjne (m. in. szkolenia z animacji społeczności lokalnej, zajęcia integracyjne, imprezy okolicznościowe).

Sfera gospodarcza

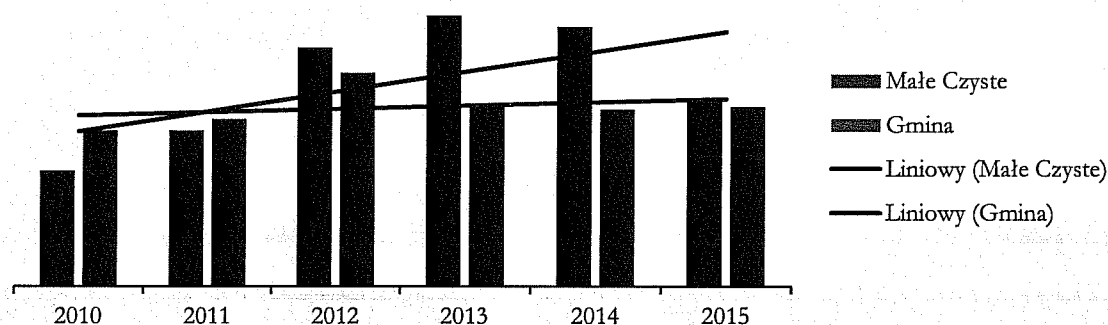
Wieś pełni przede wszystkim funkcję rolniczą, a w niewielkim stopniu funkcje usługowo – handlowe. Głównymi źródłami dochodu mieszkańców są:

- praca w indywidualnych gospodarstwach rolnych,
- praca zarobkowa na terenie miejscowości, gminy i poza nią,
- renta, emerytura, zasiłek,
- własna działalność.

Na przestrzeni lat 2005-2015 na terenie wsi liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zwiększyła się z 5 do 10. **Stopień przedsiębiorczości** mierzony wskaźnikiem liczby osób fizycznych, które prowadzą firmę w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 r. był wyższy od średniej gminnej (2,6) i wyniósł **2,9**.

Dynamika liczby podmiotów gospodarczych w latach 2009-2015¹⁶ na obszarze miejscowości Małe Czyste w badanym okresie wykazuje regres, podczas gdy w Gminie Stolno zanotowano niewielki jej wzrost.

Wykres 16. Dynamika zmiany liczby podmiotów gospodarczych w Kłęczkowie w latach 2009-2015 (%) wraz z liniami trendu



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Sfera środowiskowa

Na terenie sołectwa **brak zagrożeń** związanych z przekroczeniem standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi bądź stanu środowiska. W opinii mieszkańców dostrzeganym problemem jest niska świadomość ekologiczna, a także zanieczyszczenie środowiska przez ruch samochodowy i tradycyjne piece grzewcze. W okresie grzewczym wzrasta zanieczyszczenie powietrza spowodowane ogrzewaniem nieruchomości głównie przy użyciu węgla lub miału.

Niewątpliwym zagrożeniem są znajdujące się na terenie sołectwa wyroby zawierające azbest. Według Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Stolno na lata 2014 – 2032 na obszarze sołectwa Małe Czyste pozostało do usunięcia u osób fizycznych 109 582 kg wyrobów azbestowych, co stanowi 7% ich masy w gminie.

Na terenie podobszaru 2 objętego rewitalizacją nie znajdują się żadne formy ochrony przyrody. Miejscowość należy do terenów o szczególnych walorach przyrodniczych ze względu na znajdujące się blisko jezioro Czyste oraz licznie występujące oczka wodne i zastoiska wodne powstałe ze względu na ukształtowanie terenu.

Mając na względzie wartość środowiska przyrodniczego, planowane działania inwestycyjne w tym obszarze gminy, poza funkcją mieszkaniową i indywidualną rekreacyjną (w tym letniskową), będą uzgadniane z jednostkami odpowiedzialnymi za ochronę i kształtowanie środowiska.

¹⁶ Dane dla miejscowości statystycznych dostępne są w GUS od 2009 r.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Podobszar 2: Małe Czyste zgodnie z zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Stolno¹⁷ należy do **strefy I**, w której przewiduje się stworzenie wielofunkcyjnego obszaru o znaczeniu lokalnym, centralnym w odniesieniu do obszaru gminy, stanowiącym ośrodek koncentracji usług z zakresu obsługi ludności (administracja, oświata, zdrowie, handel), zabudowy mieszkaniowej, działalności usługowej, produkcyjnej i rzemiosła. W ramach obsługi ruchu tranzytowego turystów pożądane jest założenie parkingów, łączonych z bazą usług gastronomicznych i hotelowych (wzdłuż dróg krajowych nr 91 i 55) opartą między innymi o istniejącą zabudowę, z dopuszczeniem jej rozbudowy i przebudowy.

Znajdująca się we wsi część zespołu fortyfikacji Twierdzy Chełmno z lat 1901-1914 mieści się w definicji przestrzeni zdegradowanej. Jest objęta strefą „A” pełnej ochrony konserwatorskiej, która wyznaczona jest dla obiektów i obszarów szczególnie wartościowych, do bezwzględного zachowania. Z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków będą uzgadniane wszelkie formy działalności inwestycyjnej, podziałów geodezyjnych, zmian sposobu użytkowania, prac ziemnych, prac dotyczących zagospodarowania terenu, w tym zieleni, infrastruktury technicznej, uzbrajania terenu a także: remontów, modernizacji, adaptacji, uzupełnień zabudowy, wprowadzania małych form architektonicznych, wprowadzania elementów reklamy wizualnej, remontów i wymiany nawierzchni ulic i dróg. W tej strefie występuje priorytet wymagań konserwatorskich przed innymi uwarunkowaniami.

Obszar otaczający strefę ścisłej ochrony Twierdzy Chełmno należy do strefy „K”, która obejmuje tereny krajobrazu naturalnego i komponowanego, związanego z zespołami architektonicznymi, współtworzącego wartościową kompozycję przestrzenną. Wymagane jest uzyskanie pozytywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dla wszelkich przedsięwzięć w tym obszarze.

Strefą „B” ochrony konserwatorskiej objęto układ ruralistyczny wsi Małe Czyste oraz dawny cmentarz ewangelicki z poł. XIX w., obecnie nieczynny. Na obszarze strefy „B” uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków winny być remonty, modernizacje, adaptacje obiektów zabytkowych, uzupełnienia zabudowy, wprowadzanie małych form architektonicznych, lokalizacje nowych obiektów, rewaloryzacja historycznych terenów zieleni, korekty układu przestrzennego.

Na terenie wsi znajdują się również stanowiska objęte strefą „OW” obserwacji archeologicznej. Na obszarze strefy wszelka działalność inwestycyjna musi być poprzedzona badaniami archeologicznymi. Zakres prac archeologicznych określony zostaje na etapie uzgadniania projektu budowlanego.

Przez wieś przebiega droga powiatowa nr 1608C oraz drogi gminne, a wzdłuż obszaru wyznaczonego do rewitalizacji DK 91. Natężony ruch tranzytowy przy drodze krajowej i powiatowej zwiększa zagrożenie dla mieszkańców ze względu na brak wydzielonej infrastruktury typu ścieżki pieszo-rowerowe, zagraża bezpieczeństwu pieszych użytkowników, a istniejąca **infrastruktura dróg gminnych** wymaga modernizacji. Jednym z najczęściej wskazywanych przez mieszkańców problemów była niewystarczająca liczba połączeń komunikacyjnych, w tym z siedzibą gminy.

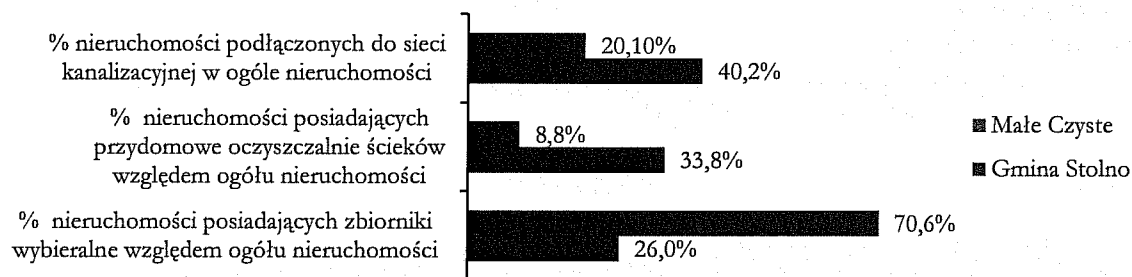
Na terenie Małego Czystego istnieje sieć wodociągowa, obejmująca wszystkie istniejące nieruchomości. Jednak wodociąg wybudowany został w latach 50 z rur azbestowych wymagających wymiany. Przyłącza wybudowane z rur stalowych, z uwagi na czas użytkowania są wyeksploatowane w 80%, co wpływa na bardzo dużą awaryjność sieci i wiąże się z dużymi kosztami oraz stratami wody.

Gospodarka ściekowa opiera się w części na sieci kanalizacyjnej (14 na 68 nieruchomości) oraz na zbiornikach wybieralnych (szambach). Ze względu na rozproszoną zabudowę, przy której budowa sieci

¹⁷ Uchwała Nr XXVI/163/09 Rady Gminy Stolno z dnia 9 lipca 2009 r.

kanalizacyjnej jest ekonomicznie nieuzasadniona, Gmina wspiera budowę przydomowych oczyszczalni ścieków – według danych Urzędu Gminy Stolno w 2015 r. w miejscowości istniało 6 takich oczyszczalni.

Wykres 17. Gospodarka wodno-ściekowa we wsi Małe Czyste i gminie



Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Stolno

Na terenie sołectwa, podobnie jak w całej gminie, nie istnieje sieć infrastruktury gazowej – gaz w butlach wykorzystywany jest przede wszystkim na potrzeby gospodarstw domowych.

Na **infrastrukturę społeczną** w miejscowości składa się tylko mały plac zabaw wraz z siłownią zewnętrzną przy dawnej szkole oraz remiza strażacka wymagająca gruntownego remontu, będąca potencjalnym miejscem spotkań mieszkańców. Mieszkańcy wskazywali również na brak plenerowego miejsca do spotkań mieszkańców w okresie wiosenno-letnim. Przebudowa boiska poszkolnego (po zlikwidowanej szkole) wraz z utworzeniem zaplecza rekreacyjnego pozwoli przekształcić ten obszar w Plenerowe Centrum Aktywności Lokalnej. Na terenie wsi brakuje natomiast świetlicy czy innego pomieszczenia przeznaczonego na cele integracji i rozwoju społecznego oraz instytucji kultury (np. filii biblioteki) oraz infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Zdjęcie 2. Infrastruktura sportowa na terenie Małego Czystego



Fot. Marta Niespodzińska

Kluczowe zjawiska negatywne i potencjały na obszarze miejscowości Małe Czyste

Tabela 31. Kluczowe zjawiska negatywne i potencjały na obszarze miejscowości Małe Czyste

| | | Potencjały |
|--|---|---|
| Społeczne | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Stosunkowo duży udział osób starszych ▪ Duży udział osób powyżej 50 roku życia w ogóle bezrobotnych ▪ Stosunkowo duży odsetek osób stale korzystających z pomocy społecznej ▪ Niski poziom nauczania w placówkach edukacyjnych ▪ Emigracja ludności ze wsi do miasta ▪ Brak środków na rewitalizację przestrzeni objętych ochroną konserwatorską ▪ Brak zajęć dla dzieci i młodzieży ▪ Brak dostatecznych środków finansowych na realizację zadań pomocy społecznej | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Niski udział interwencji porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego ▪ Liczne zabytki ▪ Położenie w obszarze układów transportowych rangi regionalnej i krajowej ▪ Rozwijająca się aktywność społeczna ▪ Wyższy niż w gminie współczynnik aktywności gospodarczej |
| Pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne) | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gospodarka ściekowa zdominowana przez zbiorniki wybieralne (szamba) ▪ Brak świetlicy, w której można prowadzić działalność kulturalną i społeczną, integrację i rozwój potencjału społecznego ▪ Problemy komunikacyjne, niewystarczająca liczba połączeń komunikacji publicznej ▪ Brak infrastruktury pieszo-rowerowej przy natężonym ruchu na DK 91 i drodze powiatowej ▪ Budynek remizy OSP wymagający remontu ▪ Minimalne zaplecze sportowo-rekreacyjne w postaci mini-siłowni ▪ Brak miejsc rekreacji i aktywizacji kulturalnej i fizycznej mieszkańców | <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa ▪ Budynek OSP, mogący po rozbudowie i adaptacji służyć aktywizacji i integracji mieszkańców wsi ▪ Miejsce na zainstalowanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej |

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy, spotkań z mieszkańcami i badania ankietowego

Rozdział 6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

